

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Obszar Natura 2000 PLH280010 Budwity Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych

Olsztyn, 2012 r.

Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLH280010 Budwity w województwie warmińsko-mazurskim

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Budwity
Kod obszaru	PLH280010
Opis granic obszaru	<i>Numeryczny wektor granic GIS przekazany przez Zamawiającego</i>
SDF	<i>Przekazany przez Zamawiającego(plik PDF SDF stanowiący załącznik nr...)</i>
Położenie	woj. warmińsko-mazurskie, pow. ostródzki, gm. Małdyty
Powierzchnia obszaru (w ha)	450,93 ha
Status prawny	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Obszar został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. <i>w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny</i> (Dz. U. UE L 33 z 8.2.2011, str. 146-411)
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	31-07-2012 Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
Termin zatwierdzenia Planu	<i>Data wydania zarządzenia RDOS. Podana data powinna zostać zapisana w formacie <u>dd - mm - rrrr</u></i>
Koordynator Planu	Dr inż. Iwona Łązniewska
Planista Regionalny	XXXXXXXX
Sprawujący nadzór	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie, ul. Dworcowa 60, 10-437 Olsztyn

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

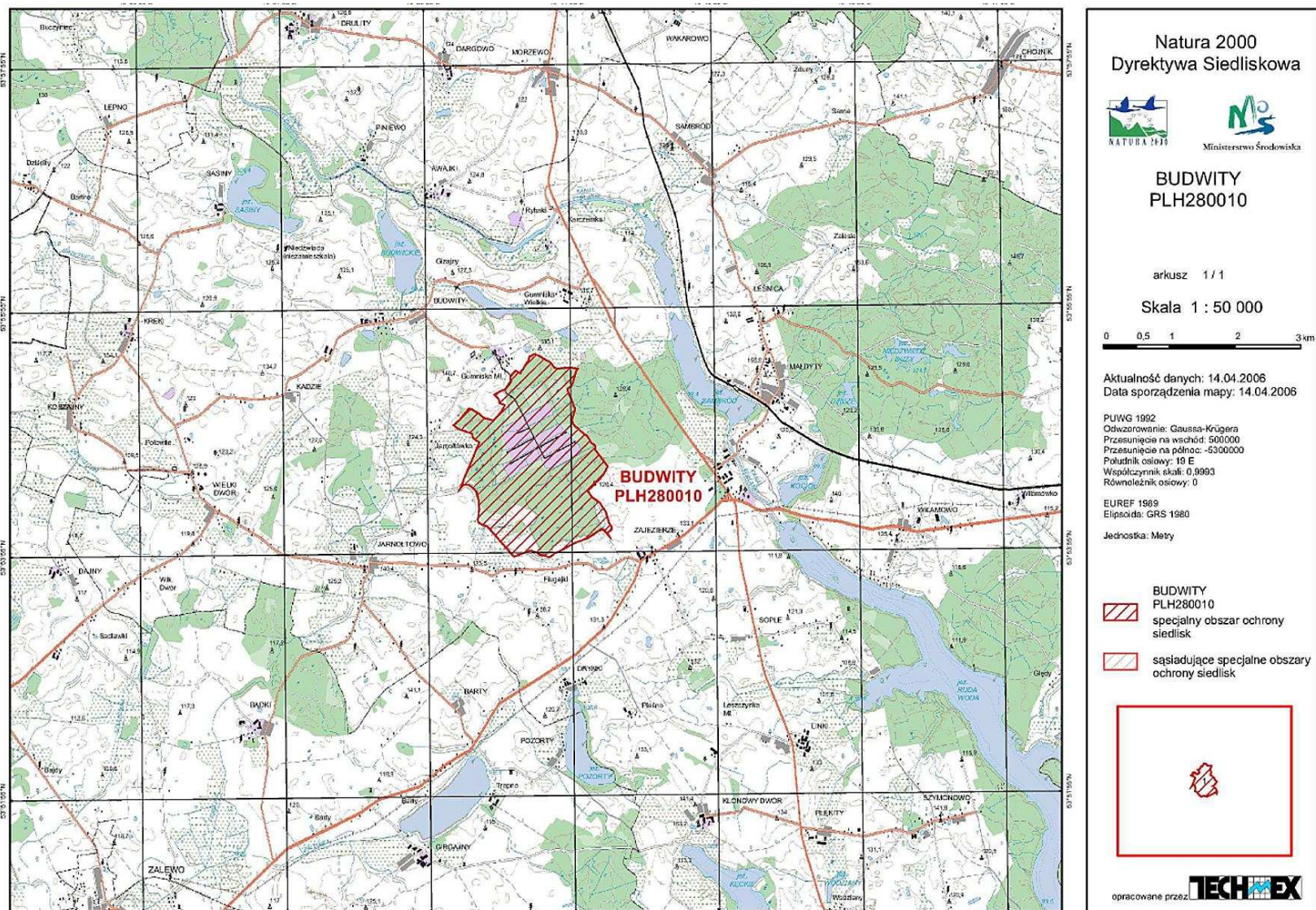
L.p.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1.	Rezerwat przyrody „Zielony Mechacz”	Projekt planu ochrony rezerwatu „Zielony Mechacz” autorzy: Benon Polakowski, Włodzimierz Pisarek. Opracowanie z 1997 roku.	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody do wyłączenia ze sporządzenia PZO	Pow. rezerwatu przyrody 94,3 ha w całości wchodzi w skład obszarów Nadleśnictwa Dobrocin
2.	Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego. Rozporządzenie Nr 111 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego (Dz. Urz. Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 2579 poz. 3155 z 17 listopada 2008 r.)	brak	Nie zachodzą przesłanki do wyłączenia ze sporządzenia PZO	

Teren objęty PZO: **PLH 280010 Budwity** o powierzchni 450,93 [ha]

UWAGA: Dane te należy także przekazać w warstwie informacyjnej systemów informacji przestrzennej GIS zgodnie z wymaganiami zawartymi w pkt 13.

1.2. Mapa obszaru Natura 2000

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Należy opracować opis założeń do sporządzania PZO zgodnie z Opisem Przedmiotu Zamówienia zawartym w SIWZ.

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty „Budwity” został wyznaczony w związku z wymogiem wypełnienia zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) dyrektywy siedliskowej (DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. UE. L 206 z 22.7.1992 ze zm.).

Obszar Natura 2000 PLH280010 Budwity o powierzchni 450,93 ha został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny – Dz. U. UE L 33 z 8.2.2011, str. 146-411).

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U z 2009 r. Nr 151. poz. 1220, ze zm.).

Teren Ostoi nie pokrywa się z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego. W związku z tym, w odniesieniu do tego obszaru nie może mieć zastosowania przepis art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.), tj. możliwość odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 lub jego części. Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000 obowiązkowo sporządza się plan zadań ochronnych ustanawiany w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat. Plan zadań ochronnych powinien być skutecznym narzędziem do zarządzania zasobami przyrody, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

Podstawowym celem opracowania projektu planu zadań ochronnych jest zagwarantowanie odpowiedniej ochrony służącej zachowaniu głównych przedmiotów ochrony. Plan ma określić aktualny stan przedmiotów ochrony, zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia ich właściwego stanu, przez co należy rozumieć zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz niezbędne działania ochronne

ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania.

W świetle przepisu ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawiając plan zadań ochronnych, zobowiązany jest kierować się przede wszystkim koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Nadzór nad obszarem PLH280010 Budwity sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie.

Na mocy porozumienia zawartego w dniu 16.09.2011 r. między Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie a Polskim

Towarzystwem Ochrony Ptaków z siedzibą w Białowieży 17-230, ul. Kolejowa-Wejmutka (adres korespondencyjny: Regionalne Biuro PTO, ul. Murzynowskiego 18, 10-684 Olsztyn, tel./fax. (89) 533-68-66), w związku z realizacją zadania będącego częścią projektu „**Kompleksowa ochrona torfowisk wysokich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego**”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach V Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko o numerze POIS.05.01.00-00-215/09 oraz dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – PTO, staje się wykonawcą prac terenowych i studialnych na potrzeby wykonania projektu PZO (§2 załącznika do porozumienia). PTO, w drodze przetargu z dnia 4.10.2011 r. wybrało Wykonawcę projektu planu zadań ochronnych, którym została **Pracownia Badań Środowiskowych ACER** z siedzibą w Stawigudzie 11-034, ul. Pogodna 3, tel. 89/5126032 lub 501782082, www.acer.mazury.pl.

Zgodnie z Opisem przedmiotu zamówienia SIWZ dot. PLH280010 Budwity:

„Obszar obejmuje stosunkowo duże torfowisko wysokie. W południowej części torfowiska (rezerwat przyrody "Zielony Mechacz") dominuje bór bagienny oraz występują płytkie, odłonięte fragmenty torfu porośnięte brzeziną bagienną. Miejsca wydobywania torfu u granic obszaru chronionego, są przyczyną stopniowego jego osuszania, powodując zarazem zmiany w charakterze roślinności tego obiektu”.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia*	Pop. Osiadł	Pop. Lęgo wa	Populacja Migr.	Ocena Pop. / Stopień Reprzent. *	Ocena St. zach.*	Ocena Izol. / Względna powierzchnia*	Ocena Ogólna*	Opinia dot. wpisu
S1	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	nie dotyczy	5,00 1,93				B	B	C	€ B	siedlisko zweryfikowano w 2012 r. – tu jako podtyp Nizowe torfowiska wysokie 7110-1
S2	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	nie dotyczy	50,00 25,65				C	C	~~B~~ C	C	siedlisko zweryfikowano w 2012 r.
S3	7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion	nie dotyczy	1,00 0,0				~~B~~ -	~~B~~ -	€ -	~~B~~ -	siedliska nie stwierdzono w czasie weryfikacji w 2012 r.
S4	91D0	Bory i lasy bagienne	nie dotyczy	30,00 18,06				C	~~B~~ C	C	~~B~~ C	siedlisko zweryfikowano w 2012 r. – tu jako podtyp Sosnowy bór bagienno Vaccinio uliginosi-Pinetum 91D0-2
p S5	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	nie dotyczy	0,13				D				siedlisko stwierdzone w 2012 r. w ramach weryfikacji SDF na potrzeby PZO – tu jako podtyp Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu 7140-1. Ocena "D" ze względu na powierzchnię < 1% obszaru.
p S6	91E0	Lęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Salicetum albae, Populetum albae, Alnetion glutinoso-incanae	0,08				D				siedlisko stwierdzone w 2012 r. w ramach weryfikacji SDF na potrzeby PZO – tu jako Nizowy łęg jesionowo-olszowy Fraxino-Alnetum 91E0-3

												<i>Ocena "D" ze względu na powierzchnię < 1% obszaru.</i>	
<i>p S7</i>	<i>9110</i>	<i>Kwaśne buczyny</i>	<i>Luzulo pilosae-Fagetum</i>	<i>0,29</i>					<i>D</i>				<i>siedlisko stwierdzone w 2012 r. w ramach weryfikacji SDF na potrzeby PZO – tu jako podtyp Kwaśna buczyna niżowa Luzulo pilosae-Fagetum 9110-1. Ocena "D" ze względu na powierzchnię < 1% obszaru.</i>
<i>p S8</i>	<i>9160</i>	<i>Grąd subatlantycki</i>	<i>Stellario-carpinetum</i>	<i>3,20</i>					<i>C</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>C</i>	<i>siedlisko stwierdzone w 2012 r. w ramach weryfikacji SDF na potrzeby PZO</i>
<i>p Z1</i>	<i>1188</i>	<i>kumak nizinny</i>	<i>Bombina bombina</i>		<i>tak</i>								<i>stanowiska stwierdzone w 2012 r. w ramach weryfikacji siedlisk na potrzeby PZO. Status do wyjaśnienia w toku zalecanych prac terenowych</i>

* - przekreślono wartości z aktualnego SDF – przed weryfikacją

Gdzie symbol: S oznacza siedliska, R – rośliny, Z – zwierzęta (w tym ptaki). Uwaga: Siedliska i/lub gatunki nie wykazane jako przedmioty ochrony w SDF w momencie przystąpienia do sporządzenia PZO, a kwalifikujące się do tego o czym świadczy dostępna wiedza zaznaczamy indeksem „p” w kolumnie Lp. i wpisujemy kursywą. W tabeli wpisujemy dane z SDF po zweryfikowaniu o dostępne inne dane.

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Należy opisać zasady i sposoby komunikowania się z różnymi grupami interesu w toku całego procesu pracy nad projektem Planu, uwzględniając specyfikę obszaru Natura 2000 i znaczenie tych grup dla realizacji projektu Planu. Należy podać daty i miejsca, w których zamieszczone zostały ogłoszenia, informacje etc. Terminy i miejsca organizowanych spotkań. Sposoby powiadamiania uczestników o organizowanych spotkaniach. Inne formy spotkań, sposoby komunikacji i informacji wykorzystane w procesie tworzenia PZO. W załącznikach warto zamieścić sprawozdania z organizowanych spotkań.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwił zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu.

Przed rozpoczęciem prac nad planem zadań ochronnych, udostępniono opinii publicznej obwieszczenie informujące o rozpoczęciu prac nad niniejszym planem.

Kluczowe grupy interesu, tj. o dominującym wpływie na obszar NATURA 2000, wynikającego ze skali lub charakteru prowadzonej działalności, zostaną zaproszone do udziału w procesie opracowania projektu planu w ramach spotkań roboczych.

W przypadku wystąpienia zasadniczego konfliktu pomiędzy proponowanymi zadaniami ochronnymi, a oczekiwaniami mieszkańców lub użytkowników przedmiotowego obszaru Ostoi przewiduje się możliwość zorganizowania dodatkowego spotkania z radą gminy przy udziale interesariuszy/mieszkańców – w ramach sesji rady gminy.

Całość korespondencji wraz z protokołami ze spotkań i listami obecności będzie gromadzona w celu udokumentowania przebiegu procesu komunikacji.

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

(W przypadku podmiotów prywatnych należy uzyskać ich zgodę na zamieszczenie danych personalnych w projekcie PZO w formie pisemnego oświadczenia).

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Marszałek Województwa / Warmińsko-mazurskiego w Olsztynie	polityka regionalna, planowanie przestrzenne, promocja regionu województwa warmińsko-mazurskiego, udostępnianie informacji w tym zakresie	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko- Mazurskiego ul. Emilii Plater 1 10-562 Olsztyn	tel. 89 524 89 45 faks. 89 521-89-61 do@warmia.mazury.pl
Starostwo Powiatowe w Ostródzie	regionalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Starostwo Powiatowe w Ostródzie ul. Grunwaldzka 19A 14-100 Ostróda	tel. 89 642 98 00, fax. 89 642 98 17 sekretariat@powiat.ostroda.pl
Gmina Małdyty	lokalne zadania planistyczne, realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na obszarze gminy, udostępnianie informacji o planowaniu przestrzennym i ochronie środowiska na obszarze gminy	Urząd Gminy Małdyty ul. Kopernika 10 14- 330 Małdyty	tel. (089) 758-61-24, fax. (089) 758-60-93 e-mail: gmina@maldyty.pl
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem urządzeń wodnych, polityka hydrologiczna	XXXXXXXXXX	XXXXXXXXXX
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie	nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze Lasów Państwowych	RDLP w Olsztynie ul. Kościuszki 46/48 10-959 Olsztyn	tel.: 89 527 21 70, fax.: 89 521 02 10 rdlp@olsztyn.lasy.gov.pl

Nadleśnictwo Dobrocin	realizacja gospodarki leśnej na terenie Lasów Państwowych, nadzór nad lasami w zarządzie Nadleśnictwa	Nadleśnictwo Dobrocin Dobrocin 20 14-330 Małdyty	tel. 89 758 17 37, 89 758 17 72, 89 758 6169 fax. 89 679 18 52 dobrocin@olsztyn.lasy.gov.pl
Regionalny Konserwator Przyrody	realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze województwa, nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie	RDOŚ w Olsztynie ul. Dworcowa 60 10-437 Olsztyn	tel. 89 537 21 00 sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl
Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, upowszechnianie programów rolnośrodowiskowych	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn	tel. (89) 535 76 84, (89) 526 44 39, (89) 526 82 29 sekretariat@w-modr.pl
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Ostródzie	prowadzenie doradztwa rolniczego, upowszechnianie programów rolnośrodowiskowych	PZDR w Ostródzie ul. Sportowa 1 14-100 Ostróda	tel. 89 646 24 24 pzdr.ostroda@w-modr.pl
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa		ARiMR ul. Św. Wojciecha 2 10-038 Olsztyn	tel. 89 521 09 20/22 warminsko_mazurski@arimr.gov.pl
Agencja Nieruchomości Rolnych		Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Olsztynie ul. Głowackiego 6, 10-448 Olsztyn	(89) 52-48-800, (89) 52-48-801, 52-48-806 fax. (89) 52-48-802, 52-48-807 olsztyn@anr.gov.pl

Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Olsztynie	nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem urządzeń wodnych i melioracyjnych	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Olsztynie ul. Partyzantów 24 10-526 Olsztyn	tel. 89 521 71 00 sekretariat@zmiuw.pl
Przedstawiciele lokalnego biznesu		Hollas Sp. z o.o. ul. 3 Maja 30 14-400 Pasłęk	XXXXXXXXXX
Przedstawiciele lokalnego biznesu		Damis Bogdan Tomaszewski ul. Kłopotowskiego 1 03-718 Warszawa <i>uzyskać zgodę na umieszczenie danych</i>	XXXXXXXXXX
<i>Inne</i>			

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

(W przypadku podmiotów prywatnych należy uzyskać ich zgodę na zamieszczenie danych personalnych w projekcie PZO w formie pisemnego oświadczenia).

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
1	2	3	4
Dr inż. Iwona Łązniewska	Koordynator planu	Wykonawca planu	89 5126032 / 501 783 082 biuro@acer.mazury.pl
Mgr inż. Jerzy Łązniewski	Dane GIS, ekspert ds. siedlisk przyrodniczych	Wykonawca planu	89 5126032 / 608 897 831 biuro@acer.mazury.pl
Dr inż. Włodzimierz Pisarek	Ekspert ds. siedlisk przyrodniczych	Wykonawca planu	501 452 262 wlodzimierz.pisarek@wp.pl
Dr hab. Katarzyna Glińska-Lewczuk	Ekspert ds. hydrologicznych	Wykonawca operatu hydrologicznego, wykonawca planu,	609 510 838 kaga@uwm.edu.pl
Dr inż. Elwira Baldyga	Przedstawiciel RDOŚ członek ZLW	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie	89 537 21 19 elwira.baldyga.olsztyn@rdos.gov.pl
Mgr inż. Szymon Nowak - Nadleśniczy Nadleśnictwa Dobrocin	Przedstawiciel Nadleśnictwa Dobrocin	Nadleśnictwo Dobrocin, Dobrocin 20 14-330 Małdyty	szymon.nowak@olsztyn.lasy.gov.pl 89 758 17 72 wew. 32 kom. 606 603 108
Mariusz Zega - Leśniczy Leśnictwa Zamczysko	Przedstawiciel Nadleśnictwa Dobrocin	Nadleśnictwo Dobrocin, Dobrocin 20 14-330 Małdyty	mariusz.zega@olsztyn.lasy.gov.pl 89 758 60 24 kom. 698 635 365
Daniel Drzazga - Zastępca Nadleśniczego	Przedstawiciel Nadleśnictwa Dobrocin	Nadleśnictwo Dobrocin Dobrocin 20 14-330 Małdyty	daniel.drzazga@olsztyn.lasy.gov.pl 89 758 17 72 wew. 34 kom. 698 635 367
Leokadia Pieńkowska - Specjalista ds. zagospodarowania	Przedstawiciel Nadleśnictwa Dobrocin	Nadleśnictwo Dobrocin, Dobrocin 20 14-330 Małdyty	leokadia.pienkowska@olsztyn.lasy.gov.pl 89 758 17 72 wew. 50
Paulina Partyka-Drzazga - Specjalista SL ds. zagospodarowania lasu	Przedstawiciel Nadleśnictwa Dobrocin	Nadleśnictwo Dobrocin, Dobrocin 20 14-330 Małdyty	paulina.partyka@olsztyn.lasy.gov.pl 89 758 17 72 wew. 49

1	2	3	4
mgr Sebastian Menderski	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	Regionalne Biuro PTO ul. Murzynowskiego 18 10-684 Olsztyn	89 533 68 66 smenderski@ptop.org.pl
mgr Andrzej Pobiedziński	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	Regionalne Biuro PTO ul. Murzynowskiego 18 10-684 Olsztyn	89 533 68 688 apobiedzinski@ptop.org.pl
Prof. dr hab. Andrzej Łachacz	Ekspert ds. torfoznawstwa	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	608 378 377 andrzej.lachacz@uwm.edu.pl
XXXXXXXXXXXX	Przedstawiciel gminy	Urząd Gminy Małdyty ul. Kopernika 10 14- 330 Małdyty	XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX	Przedstawiciel rolników	<i>Grupa Leader / Izba Rolnicza</i>	XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX	Przedstawiciel ośrodków doradczych dla rolników	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn	XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX	Przedstawiciel PGL LP	RDLP w Olsztynie ul. Kościuszki 46/48 10-959 Olsztyn	XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX	<i>Przedstawiciel organizacji ekologicznych</i>		XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXX	Przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców	Hollas Sp. z o.o. ul. 3 Maja 30 14-400 Pasłęk	XXXXXXXXXXXX
Bogdan Tomaszewski	Przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców	Damis Bogdan Tomaszewski	ul. Kłopotowskiego 1 03-718 Warszawa <i>uzyskać zgodę na umieszczenie danych</i>

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

W tej części, oprócz zestawienia istniejących i dostępnych materiałów, należy krótko ocenić stopień ich wystarczalności i kompletności z punktu widzenia celu opracowania Planu

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1	2	3	4	5
<i>Materiały publikowane</i>	Holdyński Cz., Krupa M. (red.). 2009. Obszary Natura 2000 w województwie warmińsko-mazurskim. Wydawnictwo Mantis, Olsztyn.	Kompletny zgodnie z SDF. Opis siedlisk i gatunków przyrodniczych objętych Dyrektywą Siedliskową zinwentaryzowanych w 2008 roku na potrzeby WZS.	Wysoka.	Biblioteka RDOŚ Olsztyn
	Pisarek W., Polakowski B., 2001, „Szata roślinna rezerwatu „Zielony Mechacz” i problemy związane z jego ochroną”, Acta Botanica Warmiae et Masuriae 1:69-101	Charakterystyka szaty roślinnej obszaru PZO	Wysoka.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Pawluczuk J., Gotkiewicz J. 2000. Charakterystyka warunków siedliskowych torfowiska Zielony Mechacz na Pojezierzu Iławskim. Biuletyn Naukowy, 9: 121-133	Charakterystyka siedliskowa obszaru PZO	Wysoka.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Pawluczuk J., Pisarek W., [2009] „Zmiany roślinności oraz warunków siedliskowych torfowiska „Budwity” spowodowanych zaburzeniem stosunków wodnych i ocena możliwości jego renaturyzacji”. [W]: Wetlands – their functions and Protection. A. Łachacz (Ed.), Department of Land Reclamation and Environmental Management, University of Warmia and Mazury in Olsztyn: 139-156	Charakterystyka siedliskowa obszaru PZO	Wysoka.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER

	Bieniek A., Łachacz A. 2010. „Rekultywacja gruntów pogórnich kopalni torfu ‘Budwity’”. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego 137, Inżynieria Środowiska 17: 138-150.	Opis działań rekultywacyjnych dla kopalni torfu „Budwity”	Wysoka.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Hołdyński Cz. (red.) 2010. Siedliska i gatunki Natura 2000. Raport z inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w lasach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olszynie i części regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku w latach 2006-2008. Wydawnictwo Mantys, Olsztyn	Opis zasobów siedlisk i gatunków stwierdzonych podczas inwentaryzacji LP, stanowiący kontekst walorów przyrodniczych obszaru. Przydatna jako charakterystyka kontekstu ochrony obszaru.	Wysoka	Biblioteka RDOŚ Olsztyn
	Michalak R., Sadowski J., 2012; „Platforma Informacyjno-komunikacyjna. Plany Zadań Ochronnych Natura 2000 jako narzędzie wspomagające tworzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wersja 2012.1”, Wyd. GDOŚ	Metodyka PZO	Wysoka	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Rybacki M., Maciantowicz M., 2006, „Ochrona żółwia błotnego, trzaski grzebieniastej i kumaka nizinnego” Wyd. Klub Przyrodników. Świebodzin)	Biologia i wymagania siedliskowe kumaka nizinnego. Przydatna jako charakterystyka gatunku.	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Łachacz A. 1996. „Obszary cenne przyrodniczo na Pojezierzu Mazurskim i ich ochrona”. Zesz. Probl. Post. Nauk Rol., 431: 79-99.	Informacja o obszarze i charakterystyka zagrożeń	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Łachacz A., Nitkiewicz M., Pisarek W. 2009. Soil conditions and vegetation on gyttja lands in the Masurian Lakeland. [W]: Wetlands – their functions and protection. A. Łachacz (Ed.), Department of Land Reclamation and Environmental Management, University of Warmia and Mazury in Olsztyn: 61-94.	Informacja o typie torfowisk I obszarze	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Okruszko H. 1992. Siedliska hydrogeniczne, ich specyfika i zróżnicowanie. Bibl. Wiad. IMUZ, 79: 5-14	Charakterystyka siedlisk	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER

	Olkowski M. 1972, Budowa i roślinność torfowisk Pojezierza Mazurskiego. Zesz. Nauk. AR-T w Olsztynie,	Charakterystyka obszaru PZO	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Gotkiewicz J., 2005, : Mineralizacja organicznych związków azotowych w glebach torfowo-murszowych z wieloletnich doświadczeń. Bibl.Wiad. IMUZ 1987 nr 68 s.85-97	Informacje dot. mineralizacji torfu w zdegradowanych siedliskach	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Pawluczuk J., Stępień A. 2010. Mineralization of organic nitrogen compounds in gyttja-muck soils in relation to the content of mineral nitrogen in ground waters. Ecological Chemistry and Engineering, A, 17(7): 805-815	Informacje dot. procesów chemicznych w uwodnionych glebach i osadach	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Łachacz A., Nitkiewicz M., Kalisz B. 2009. Water repellency of post-boggy soils with a various content of organic matter. Biologia, Section Botany, 64(3): 635-639	Informacje dot. mineralizacji torfu w zdegradowanych siedliskach	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Piaścik H., Gotkiewicz. J. 2004. Przeobrażenia odwodnionych gleb torfowych jako przyczyna ich degradacji. Rocz. Glebozn., 55(2): 331-338	Informacje dot. mineralizacji torfu w zdegradowanych siedliskach	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Smolucha J. 2001. Rozmieszczenie i stratygrafia zalesionych torfowisk Pojezierza Mazurskiego. Zesz. Probl. Post. Nauk Rol., 478: 529-540	Charakterystyka obszaru PZO	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
	Smolucha J. 2001. Zróżnicowanie torfowisk leśnych w krajobrazie młodogłębocznym Pojezierza Mazurskiego i Równiny Sępolskiej. Woda-Środowisko-Obszary Wiejskie, 1(3): 53-68	Charakterystyka obszaru PZO	Średnia.	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER
Materiały niepublikowane	Perdjon M., 1998, Ocena stanu populacji maliny moroszki (Rubus chamaemorus L.) w rezerwacie „Zielony Mechacz” na tle warunków siedliskowych – praca magisterska UWM Olsztyn	Charakterystyka gatunku I malina moroszka i obszaru PZO.	Wysoka	Biblioteka Pracowni Badań Środowiskowych ACER

Plany/programy /strategie/projekty	Polakowski B., Pisarek W. 1997. Plan ochrony rezerwatu „Zielony Mechacz” Urząd Wojewódzki w Olsztynie	Zalecenia ochronne dla Rezerwatu Zielony Mechacz na obszarze PLH „Budwity”	Wysoka	Biblioteka RDOŚ Olsztyn [mscr.]
	Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Dobrocin, Obręb Dobrocin na lata 1.01.2010 – 31.12.2019	Opisy taksacyjne drzewostanów wykonane wg Instrukcji Urządzania Lasu.	Wysoka.	W RDLP w Olsztynie i Nadleśnictwie Dobrocin [mscr.]
	Plan ochrony stosunków wodnych rezerwatu „Zielony Mechacz”, gm. Małdyty, woj. olsztyńskie, Wydz. Ochr. Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, 1997	Dane hydrologiczne	Wysoka.	Biblioteka RDOŚ Olsztyn [mscr.]
	„Kompleksowa ochrona torfowisk wysokich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego”, projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach V Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko o numerze POIS.05.01.00-00-215/09 oraz dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Charakterystyka obszaru PZO i problemów związanych z jego ochroną	Wysoka.	PTOP (Biuro Regionalne w Olsztynie) [mscr.]
	Projekt budowlany na wykonanie urządzeń małej retencji w rezerwacie przyrody Zielony Mechacz w gminie Małdyty, powiat ostródzki" XII. 2011 r., autor opracowania: mgr inż. W. Stepaniuk, dla PTO	Informacje o lokalizacji urządzeń małej retencji na terenie rezerwatu „Zielony Mechacz”.	Wysoka.	PTOP (Biuro Regionalne w Olsztynie) [mscr.]
	Projekt rekultywacji potorfii na złożu Budwity gm. Małdyty, woj. olsztyńskie, 1996, autor mgr inż. M. Turowski, Biuro Konsultacyjne „Inżynieria środowiska” Warszawa.	Charakterystyka wyrobiska torfu, ogólne założenia rekultywacji.	Średnia	PTOP (Biuro Regionalne w Olsztynie) [mscr.]
	Piaścik H., Gotkiewicz J., Łachacz A., Szarejko T. 1994. „Charakterystyka i waloryzacja mokradel i użytków zielonych w regionie olsztyńskim w aspekcie ochrony środowiska”. Instytut Melioracji i Użytków	Charakterystyka torfowiska.	Średnia.	Biblioteka RDOŚ Olsztyn [mscr.]

	Zielonych, Falenty.			
Raporty				
	K. Glińska-Lewczuk, 2012 r. „Operat hydrologiczny XXXXXX”	XXXXXXXXXXXX	Wysoka.	RDOŚ w Olsztynie i w PTOP (Biuro Regionalne w Olsztynie) [mscr.]
Opinie	<i>Opinie ekspertów, członków Zespołu Doradztwa Merytorycznego sformułowane w trakcie prac nad Planem</i>	po konsultacjach		
Ekspertyzy przyrodnicze	Prace wykonane przez ekspertów (wykonawców PZO) w trakcie prac na Planem w okresie 1.10.2011 – 31.08.2012	Ocena siedlisk dokonana na użytek niniejszego planu: inwentaryzacja terenowa z oceną stanu siedlisk przyrodniczych w układzie parametrów i wskaźników, wykonaną na potrzeby weryfikacji SDF znajdująca bezpośrednio zastosowanie w planowaniu	Wysoko..	RDOŚ w Olsztynie (warstwy GIS, propozycja weryfikacji SDF)

Należy wymienić wszystkie źródła informacji wykorzystane w procesie opracowywania PZO. Podać należy pełną literaturę opublikowaną, dane nieopublikowane oraz informacje ustne.

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

W tej części należy umieścić syntetyczną informację dotyczącą:

- usytuowania obszaru w odniesieniu do jednostek powiązanych z regionalizacją kraju, najlepiej regionalizacji fizyczno-geograficznej wg Kondrackiego (1994),
- usytuowania obszaru w stosunku do regionalizacji geobotanicznych (zalecana regionalizacja wg J. M. Matuszkiewicza z roku 1993),
- geologii i gleb,
- hydrologii,
- struktury krajobrazu
- korytarzy ekologicznych,
- istniejących form ochrony przyrody, w tym sąsiadujących obszarów Natura 2000, jeśli jest to istotne dla obszaru i innych zagadnień, których wybór zależy od specyfiki obszaru i ich związku z przedmiotami ochrony. Ta część ma wyjaśnić uwarunkowania środowiskowe i krajobrazowe, które wpływają albo zakładamy, że mogą wpływać na realizację naszych celów, powinna więc zawierać element ogólnej oceny ich stanu.

Torfowisko „Budwity” położone jest we wschodniej części Pojezierza Iławskiego (Kondracki 1998), w pasie moren czołowych ukształtowanych podczas fazy pomorskiej zlodowacenia Wisły. Jego część znajduje się w granicach **rezerwatu przyrody „Zielony Mechacz”**. Został on utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego nr 84 z dnia 15 maja 1962 roku (MP Nr 51 z 1962 r poz. 252), dla ochrony zanikającej populacji reliktu glacialnego – maliny moroszki *Rubus chamaemorus*.

W granicach rezerwatu znalazła się południowa część torfowiska o powierzchni 94,3 ha. Północna część torfowiska, granicząca bezpośrednio z rezerwatem i obejmująca powierzchnię 271,7 ha, została osuszona w celu eksploatacji torfu. Od ponad pół wieku zarówno złoża torfowe jak i porastająca je roślinność podlegają presji kopalni. Czynnikiem, który szczególnie niekorzystnie wpływa na ten teren jest obniżenie się poziomu wód gruntowych zwłaszcza na granicy rezerwatu w wyniku odwodnienia przez system rowów melioracyjnych.

Torfowisko „Budwity” wykształciło się na wododziale rzek Dzierżoń i Drwęcy oraz systemu Kanału Elbląskiego. W otoczeniu niecki wypełnionej torfami znajdują się nieprzepuszczalne pokłady gliny zwałowej, o miąższości dochodzącej do 20 m, które izolują utwory organiczne od zalegających około 35 m poniżej wód podziemnych. Wcześniej w miejscu tym występowało płytkie bezodpływowe jezioro, które w wyniku akumulacji gytii detrytusowej uległo wypłyceniu, co umożliwiło rozwój roślinności szuwarowej. W wyniku narastania pokładu torfu niskiego torfowisko uniezależniło się od zasilania wód gruntowych i rozpoczął się ombrogeniczny etap rozwoju torfowiska wysokiego. O takiej genezie torfowiska świadczy sekwencja torfów profilu pobranego w centralnej części rezerwatu „Zielony Mechacz” (PAWLUCZUK, GOTKIEWICZ 2000). Jak wynika z opisu tego profilu jest to głębokie (13 m) złożo, którego grubą (4,5 m), stropową warstwę stanowi torf mszarny wysoki. Przyjmując jako średnią szybkość akumulacji torfów wysokich 0,7 mm/rok (ILNICKI 2002), rozwój omawianego torfowiska wysokiego rozpoczął się jeszcze w okresie subborealnym. Czyli od ponad 3000 lat w miejscu tym następował nieprzerwany proces torfotwórczy, a ekosystem torfowiska wysokiego charakteryzował się ubogą ale specyficzną florą, której najbardziej interesującym gatunkiem jest relikw glacialny – malina moroszka (*Rubus chamaemorus*). Jeszcze w połowie XX wieku torfowisko posiadało naturalny charakter i dominowała na nim roślinność typowa dla torfowiska wysokiego (POLAKOWSKI 1960). Cały ten stabilny układ zaczął się zmieniać od momentu powstania

kopalni torfu (w 1962 r.) i stworzenia całego systemu rowów melioracyjnych. Dla potrzeb odwodnienia złoża torfowego kopalni Budwity na długości 600 m wzdłuż północnej granicy rezerwatu wykopano rów o głębokości od 0,9 do 1,8 m, który jest główną przyczyną zmian warunków hydrologicznych na terenie rezerwatu.

Torfowisko znalazło się w zasięgu oddziaływania tych odwodnień co spowodowało zmianę warunków siedliskowych, a to z kolei zapoczątkowało proces sukcesji roślinności drzewiastej. Obecnie tylko niewielki fragment, w środkowej części rezerwatu, porastają torfotwórcze zbiorowiska roślinne. Na większości powierzchni rezerwatu dominują natomiast nietorfotwórcze zbiorowiska leśne. Najczęstszym z nich jest sosnowy bór bagienny (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*), którego poszczególne płaty różnią się dość istotnie. Najbardziej naturalne fitocenozy tego zespołu występują w środkowej części rezerwatu a najsilniej przekształcone na jego obrzeżach. Generalnie, w roślinności rezerwatu można dostrzec koncentryczność jej układu wynikającego z gradientu stopnia drenażu wód oraz grubości złoża torfowego (PISAREK, POLAKOWSKI 2001).

Torfowisko nie posiada własnej, naturalnej sieci wodnej. Odprowadzanie wód z rezerwatu odbywa się za pośrednictwem rowu, który graniczy od strony północnej z rezerwatem „Zielony Mechacz” oraz dwóch rowów przebiegających przez teren rezerwatu. Krótszy z nich odprowadza wody z północnej części rezerwatu i uchodzi do rowu głównego. Dłuższy biegnie z centralnej części rezerwatu w kierunku południowym i wpada do Fiugajki. Największy wpływ na stosunki wodne rezerwatu ma północny rów graniczny, którego głębokość na tym odcinku wynosi ok. 4 m.

Konsekwencją przekształcenia warunków siedliskowych są ilościowe i jakościowe zmiany we florze rezerwatu. Zupełnie wyginął reliktowy mech – *Dicranum undulatum*, a inne dwa relikty glacialne – *Sphagnum fuscum* i *Rubus chamaemorus* drastycznie zmniejszyły areal swego występowania (PISAREK, POLAKOWSKI 2001). Pojawiła się natomiast duża grupa roślin nie torfowiskowych. W zdecydowanej większości są to jednak pospolite gatunki o szerokiej skali ekologicznej siedlisk suchszych i żyzniejszych. Przeprowadzone w 1997 r badania florystyczne w rezerwacie (opublikowane w 2001 – PISAREK, POLAKOWSKI) pozwoliły na zarejestrowanie na tym obiekcie 11 gatunków wątrobowców, 58 mchów i 96 gatunków roślin naczyniowych. Wśród nich znajduje się kilka interesujących taksonów. Z roślin naczyniowych oprócz *Rubus chamaemorus* zostały zanotowane takie gatunki jak: *Empetrum nigrum*, *Scheuchzeria palustris*, *Carex limosa*, *Drosera rotundifolia*, *Lycopodium annotinum*. Wśród mszaków na uwagę zasługują: *Sphagnum fuscum*, *Dicranodontium denudatum*, *Plagiothecium latebricola*.

Obszar objęty ochroną w ramach Europejskiej Sieci Natura 2000 SOOS „BUDWITY” utworzony został ze względu na ochronę typowej, dobrze zachowanej roślinności torfowiskowej pokrywającej jedynie niewielki procent terenu. Jednakże obszar jest szczególnie ważny dla zachowania największej polskiej populacji *Rubus chamaemorus*. Odnotowano tu także występowanie 2 innych ginących gatunków roślin (*Carex limosa*, *Sphagnum fuscum*) oraz 2 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (*Heliaeetus albicilla*, *Grus grus*). Łącznie stwierdzono tu na etapie tworzenia SDF występowanie 4 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, pokrywających ponad 85% powierzchni:

- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino*)

W ramach weryfikacji danych SDF wykonano w 2012 r. na potrzebę sporządzania projektu PZO inwentaryzację siedlisk chronionych, co skutkowało stwierdzeniem czterech nowych siedlisk:

- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska [tu: w postaci 7140-1 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu]
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe [tu: w postaci 91E0-3 Niżowy łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*]
- 9110 Kwaśne buczyny [tu: w postaci 9110-1 Kwaśna buczyna niżowa *Lazulo pilosae-Fagetum*]
- 9160 Grąd subatlantycki

W trakcie badań w 2012 r. nie potwierdzono obecności siedliska 7150.

Jako główne zagrożenia obszaru w SDF podaje się: „pozyskiwanie torfu oraz obecność rowów odwadniających torfowisko, w tym głębokiego kanału "Fiugajka". Są one przyczyną zmian w charakterze torfowiska i zbiorowisk leśnych oraz negatywnie oddziałują na populacje roślin torfowiskowych”.

Obszar PLH280010 "Budwity" nie sąsiaduje bezpośrednio z żadnym innym obszarem. najbliższy położony jest SOOS PLH280050 „Niedźwiedzie Wielkie” znajdujący się w odległości ok. 5 km w kierunku wschodnim. Najbliższym Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków jest PLB280005 „Lasy Iławskie” (12 km w kierunku południowym).

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów (*Dane użytkowania i pokrycia terenu z programu CORINE Land Cover 2006, bądź jeśli jest to możliwe dane dokładniejsze np. PODGiK*).

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
<i>Lasy</i>	<i>Skarb Państwa</i>		
	<i>Własność komunalna</i>		
	<i>Własność prywatna</i>		
<i>Grunty orne</i>			
<i>Łąki trwałe</i>			
<i>Pastwiska trwałe</i>			
<i>Sady</i>			
<i>Grunty pod stawami</i>			
<i>Nieużytki</i>			
<i>Wody stojące</i>			
<i>Wody płynące</i>			
<i>Grunty zabudowane</i>			
<i>Inne</i>			

UWAGA: Dane te należy także przekazać w warstwie informacyjnej systemów informacji przestrzennej GIS w nieprzetworzonej formie otrzymanej ze źródła referencyjnego (np. PODGiK).

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Tabela wymaga uszczegółowienia w odniesieniu do przedmiotów ochrony, np. kiedy ochroną objęte są siedliska nieleśne – łąki i murawy - należy doprecyzować informację biorąc pod uwagę strukturę pakietów programu rolnośrodowiskowego.

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu,
<i>Lasy</i>	<i>Lasy Państwowe</i>	<i>wg jednostek wdrażających</i>	<i>wg jednostek wdrażających</i>
	<i>Lasy komunalne</i>		
	<i>Lasy prywatne</i>		
<i>Sady</i>			
<i>Trwałe użytki zielone</i>			
<i>Wody</i>			
<i>Tereny zadrzewione lub zakrzewione</i>			
<i>Inne</i>			

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

W tej części należy podać informację o przyjętych wdrażanych i projektowanych planach/programach/projektach, które mogą mieć wpływ na przedmioty ochrony. „Przez tytuł opracowania należy rozumieć pełną nazwę, nr aktu prawnego, organ ustanawiający/wydający, a w przypadku aktów publikowanych także miejsce publikacji, nr i poz.”.

UWAGA: Dane te należy także przekazać w rastrowej warstwie informacyjnej systemów informacji przestrzennej GIS zgodnie z wymaganiami zawartymi w pkt 13.

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	brak	brak	brak	brak
Strategia rozwoju gminy	brak	brak	brak	brak
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Maldyty. 2010 rok	Uchwała Nr XXXIII/266/2010 Rady Gminy Maldyty z dnia 10 lutego 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Maldyty			
Plan urządzenia lasu na lata 2010 – 2019	Nadleśnictwo Dobrocin RDLP w Olsztynie	Plan urządzenia lasu nie zawiera ustaleń mogących mieć negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Budwity. Uszczegółowienie zaleceń – patrz tabel 5 i 6.	Grąd subatlantycki 9160 Bory i lasy bagienne 91D0-2a	brak

Projekt inwestycji np. budowy farmy wiatrowej	brak	brak	brak	brak
Plan urządzeniowo- rolny	brak	brak	brak	brak
Inne				

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze	A, B, C, zweryfikowane			załączona mapa		Ogółem zakres, liczba punktów pomiarowych, terminy wykonania prac, w tym: uzupełnienie wiedzy o rozmieszczeniu, ocena stanu ochrony, zagrożenia Wyniki prac terenowych w pkt.2.1
7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	B	8,7	3	W centralnej części rezerwatu oraz w północnej części obszaru, wydzielenie 636h	dobry	Dobry stopień rozpoznania, nie ma konieczności wykonywania prac uzupełniających
7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C	115,7	1	Teren kopalni torfu	dobry	Dobry stopień rozpoznania, nie ma konieczności wykonywania prac uzupełniających
91D0 Bory i lasy bagienne	C	81,4	4	W rezerwacie wokół torfowiska oraz na obrzeżach kopalni torfu	dobry	Dobry stopień rozpoznania, nie ma konieczności wykonywania prac uzupełniających
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	D	0,6	3	W centralnej części rezerwatu oraz w dawnych dołach potorfowych przy południowej granicy rezerwatu	dobry	Dobry stopień rozpoznania, nie ma konieczności wykonywania prac uzupełniających

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	D	0,3	2	Małe powierzchnie we wschodniej części obszaru	dobry	Dobry stopień rozpoznania, nie ma konieczności wykonywania prac uzupełniających
9110 Kwaśne buczyny	D	1,3	1	Wydzielenie 647f	dobry	Dobry stopień rozpoznania, nie ma konieczności wykonywania prac uzupełniających
9160 Grąd subatlantycki	C	14,4	2	Głównie we wschodniej części obszaru	dobry	Dobry stopień rozpoznania, nie ma konieczności wykonywania prac uzupełniających
Gatunki zwierząt						
1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	brak danych		3	W rowach odwadniających wyrobisko	zły	Wskazane rozpoznanie populacji na obszarze kopalni torfu w okresie wiosenno-letnim. Rowy odwadniające złożone są systematycznie zasypywane w ramach rekultywacji terenu. Zachowanie populacji <i>Bombina bombina</i> może pozostawać w sprzeczności z celami regeneracji zdegradowanego torfowiska wysokiego.

UWAGA: Dane te należy także przekazać w wektorowej warstwie informacyjnej systemów informacji przestrzennej GIS zgodnie z wymaganiami zawartymi w pkt. 13. W części opisowej(2.6.1.; 2.6.2. ; 2.6.3.) należy dokonać analizy uzyskanych wyników.

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

W tej części opis poszczególnych typów siedlisk objętych Planem wg schematu – nazwa typu siedliska wraz z kodem, krótka charakterystyka (w jak największym stopniu oparta na danych dotyczących opracowywanego obszaru), ogólny stan zachowania siedliska w sieci Natura 2000 na podstawie wyników raportowania i monitoringu – dane GIOŚ, ranga w obszarze, stan zachowania w obszarze, zagrożenia. Umieszczenie zdjęć poszczególnych siedlisk jest wskazane.

7110 – Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą – w obiekcie reprezentowane przez 3 płaty. Dwa z nich, najlepiej zachowane, znajdują się w rezerwacie przyrody „Zielony Mechacz”. Mimo, że ich stan ochrony został uznany za niezadowalający (U1), przede wszystkim ze względu na duży udział sosny, to siedlisko to posiada typowo wykształconą strukturę i stanowi główną ostoję reliktu glacialnego - maliny moroszki *Rubus chamaemorus*, która znajduje tu optymalne warunki do rozwoju. Duża część osobników tego gatunku kwitnie i zawiązuje owoce w tych płatach. Od kilku lat warunki wilgotnościowe w tych 2 płatach się poprawiają, a inwazja sosny została zahamowana. Jest to wynik zasypania rowu (w ramach rekultywacji części wyrobiska), który przebiegał przy północnej granicy rezerwatu i negatywnie oddziaływał na warunki wodne w rezerwacie. Planowane działania w postaci budowy całego systemu retencji w rezerwacie „Zielony Mechacz” dają szansę na doprowadzenie tych 2 płatów torfowiska wysokiego do właściwego stanu ochrony (FV) w okresie obowiązywania planu.

Trzeci płat tego siedliska przyrodniczego znajduje się poza rezerwatem, w płn.-wsch. części obszaru. Jego stan ochrony został uznany za zły (U2), ze względu na przesuszenie torfowiska i inwazję gatunków drzewiastych (głównie sosny i brzozy). Zaplanowane w projekcie planu działania, w postaci ograniczenia sukcesji gatunków drzewiastych, mają na celu poprawę warunków świetlnych oraz wilgotnościowych (ograniczenie transpiracji). Oczekuje się, że działania te spowodują zwiększenie udziału gatunków wysokotorfowiskowych w tym płacie siedliska i zachowania stwierdzonego tu (w czasie prac terenowych w 2012 r.) stanowiska maliny moroszki. W okresie obowiązywania planu jest możliwa poprawa stan ochrony tego siedliska ze złego (U2) na niezadowalający (U1). Osiągnięcie stanu właściwego (FV) jest możliwe dopiero po zakończeniu eksploatacji torfu i przekazanie wyrobiska przez spółkę Hollas.

7120 – Torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji – w obiekcie reprezentowane są przez wielkie wyrobisko powstałe w wyniku wieloletniej eksploatacji torfu na skalę przemysłową. Obecnie duża część powierzchni złoża jest jeszcze sukcesywnie eksploatowana i pozbawiona jakiegokolwiek roślinności. Powierzchnie na których zakończono eksploatację podlegają spontanicznej sukcesji. Na wyniesieniach, gdzie torf jest przesuszony, występuje silna inwazja brzozy *Betula sp.* i trzęślicy modrej *Molinia coerulea*. W podmokłych obniżeniach zaznacza się natomiast powolna regeneracja roślinności torfowiskowej, którą tworzą głównie: welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, welnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*. Bardzo nielicznie (i tylko na ograniczonym obszarze) występuje również torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*. Powierzchnie trwale uwilgotnionego torfu licznie porastają natomiast mchy, głównie widłoząbek szyjkowaty *Dicranella cerviculata* oraz krzywoszczeć przywłoka *Campylopus introflexus* – obcy gatunek inwazyjny.

Mimo zachodzących w obrębie tego siedliska oznak spontanicznej regeneracji roślinności torfowiskowej, ze względu na jej niewielką skalę i powolnie zachodzący proces, uznano stan ochrony tego siedliska jako zły (U2). Poprawa warunków, które sprzyjałyby wytworzeniu się torfowiska wysokiego na

tym terenie wymaga stymulowania procesów torfotwórczych. Do czasu zakończenia eksploatacji torfu na tym obszarze i przekazania całości złoża przez spółkę Hollas, brak jest technicznych możliwości do poprawy stanu ochrony tego siedliska przyrodniczego.

7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska – w obiekcie reprezentowane przez pło w środkowej części rezerwatu „Zielony Mechacz” oraz 2 niewielkie płaty w starych dolach potorfowych w południowej części rezerwatu. Obiekt w środkowej części rezerwatu przedstawia dobrze uwodnione torfowisko (prawdopodobnie pozostałość dawnego jeziora na kopule torfowiska) z dominacją zespołu roślinnego *Eriophoro angustifolii-Sphagnetum recurvi*. Ze względu na zubożony skład florystyczny tej fitocenozy stan jego ochrony określono jako niezadowolający (U1). Można się jednak spodziewać, że zaplanowane działania retencyjne spowodują stabilizację warunków wodnych i stopniowy wzrost różnorodności florystycznej oraz stabilności zbiorowiska. Podobnych efektów należy spodziewać się również w przypadku pozostałych 2 płatów tego siedliska, których stan ochrony określono jako zły (U2) ze względu na uproszczoną strukturę (faza sukcesyjna dolów potorfowych) roślinności oraz wnikanie gatunków drzewiastych.

9110 Kwaśne buczyny – w obiekcie występuje tylko 1 niewielki płat tego siedliska. Jest to stosunkowo dobrze zachowana fitocenoza *Luzulo pilosae-Fagetum* ze starodrzewiem bukowym (140 lat). Ze względu na rzadkość tego siedliska w obszarze oraz duże walory przyrodnicze, zaproponowano wyłączenie tego płatu kwaśnej buczyny z gospodarki leśnej. Brak działań gospodarczych sprzyjać będzie wzrostowi zasobów martwego drewna i w perspektywie osiągnięcie właściwego stanu ochrony (FV).

9160 – Grąd subatlantycki – w obiekcie występuje na 2 powierzchniach. Większa biochora grądu znajduje się we wschodniej części obszaru, gdzie jego płat w oddz. 653 h stanowi najlepiej zachowaną fitocenozę w obszarze. W wydzieleniu tym dobrze wykształcone jest runo grądowe z obecnością licznych gatunków charakterystycznych dla tego zespołu. Typowa dla tego zbiorowiska jest również struktura podszytu (leszczyna, podrosty graba). W drzewostanie występują stare okazy dębu szypułkowego *Quercus robur*. Mimo wielu cech pozytywnych ten płat grądu został uznany jako będący w niezadowolającym stanie ochrony (U1), głównie ze względu na duży udział brzozy brodawkowatej *Betula pendula* w drzewostanie oraz niewielkie zasoby martwego drewna. W przypadku odpowiedniej gospodarki leśnej jest możliwe w okresie obowiązywania planu osiągnięcie właściwego (FV) stanu ochrony tego płatu grądu. Pozostałe płaty grądu w obszarze znajdują się w złym stanie ochrony (U2), głównie ze względu na niewłaściwy skład drzewostanu, w którym duży udział przypada na świerk i brzozę. Przy odpowiednio prowadzonej gospodarce leśnej, jest możliwa poprawa stanu naturalności tych płatów grądu i osiągnięcie w okresie obowiązywania planu kategorii U1.

91D0 – Bory i lasy bagiennie – na omawianym obszarze siedlisko to reprezentuje sosnowy bór bagienny *Vaccinio uliginosi – Pinetum*, który zajmuje duże powierzchnie na tym terenie. Najważniejszym miejscem jego występowania jest rezerwat „Zielony Mechacz”. Bór bagienny w rezerwacie zajmuje jeden, zwarty płat, lecz jest on niejednorodny pod względem stanu naturalności, co wynika z różnic w stanie uwilgotnienia podłoża, które jest najwyższe w centralnej części rezerwatu i maleje w kierunku jego obrzeży. Z tego powodu układ roślinności w rezerwacie posiada układ koncentryczny. Najlepiej zachowane płaty boru bagiennego (w stanie FV) znajdują się w centralnej części rezerwatu (wokół zbiorowisk torfowiskowych). Najsilniej przekształcone fragmenty boru bagiennego występują natomiast na obrzeżach rezerwatu. Niestety te płaty, które zostały określone jako w złym stanie ochrony (U2) dominują powierzchniowo na terenie rezerwatu. W złym stanie zachowania (U2) są również pozostałe

płaty boru bagiennego, które znajdują się poza rezerwatem. Lokalizacja tych ostatnich (graniczą bezpośrednio z wyrobiskiem kopalni torfu) uniemożliwia zaplanowanie jakichkolwiek działań ochronnych do czasu przekazania terenu kopalni przez zarządcę tego terenu. Inna jest natomiast sytuacja borów bagiennych w rezerwacie, gdzie nie stwierdzono zagrożeń co do utrzymania we właściwym stanie ochrony (FV) płatów boru bagiennego w centralnej części rezerwatu. Zaplanowane działania ochronne, w postaci budowy piętrzeń na istniejących rowach melioracyjnych, będą sprzyjać poprawie stanu ochrony na pozostałych powierzchniach, które obecnie znajdują się w niezadowalającym (U1) lub złym (U2) stanie ochrony. Przewiduje się, że w okresie obowiązywania planu nastąpi istotna poprawa naturalności tego siedliska przyrodniczego na terenie rezerwatu „Zielony Mechacz” i podniesienie o jeden stopień wskaźnika stanu ich ochrony (z U2 na U1 i z U1 na FV).

91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe – na terenie obszaru reprezentują dwa niewielkie i nietypowo wykształcone płaty łągi jesionowo – olszowego *Fraxino – Alnetum* znajdujące się w złym stanie ochrony (2). Ze względu na specyficzne uwarunkowania (zamieranie jesionu i brak zasilania wodą) możliwość poprawy ich stanu naturalności są niewielkie.

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

nie dotyczy

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

☐ Kumak nizinny *Bombina bombina* (kod 1188)

Ogólna charakterystyka gatunku

Kumak nizinny jest gatunkiem silnie związanym z wodą przez cały okres swej aktywności. Preferuje głównie zbiorniki żyzne, doświetlone i łatwo nagrzewające się (płytkie), z bogatą roślinnością wodną i szuwarem oraz mulistym dnem.

Można go spotkać we wszystkich stałych – leśnych i nieleśnych zbiornikach wodnych, stawach rybnych, gliniankach, starorzeczach, zbiornikach zaporowych i w rozlewiskach nadrzecznych. Kumaki unikają wód płynących, ale mogą występować w stawach paciorkowych utworzonych na ciekach. Jako kręgowce ciepłolubne nie występują w zbiornikach zacienionych o stromych brzegach bez nagrzewających się pływizn.

Kumak nizinny jest ściśle związany ze zbiornikami wodnymi, które opuszcza tylko w przypadku ich wyschnięcia, w poszukiwaniu pokarmu lub jesienią, szukając lądowych kryjówek do zimowania. Jedna populacja do funkcjonowania potrzebuje często kilku zbiorników, np. w jednym są lepsze warunki do rozrodu, a w innym więcej pokarmu. Dlatego optymalnym dla tego gatunku środowiskiem wodnym jest zespół blisko położonych i ekologicznie zróżnicowanych zbiorników (Rybacki i Maciantowicz 2006). Gatunek ten preferuje zbiorniki małe i średnie, z czystą wodą o pH

obojętnym, z urozmaiconą roślinnością zanurzoną i wynurzoną, położone w miejscach dobrze nasłonecznionych. Zdecydowanie unika zbiorników zacienionych, o stromych brzegach i pozbawionych pływacz. Najczęściej zamieszkuje zbiorniki o głębokości do 0,5-1,5 m (średnio 0,5 m), o płaskich brzegach. Jaja składają na głębokości 30-50 cm, w miejscach o średnim zagęszczeniu roślinności. Dominującymi gatunkami w miejscach jego rozrodu są: moczarka kanadyjska *Elodea canadensis*, ramienica pospolita *Chara vulgaris*, rdestnica pływająca *Potamogeton natans*, włosienicznik wodny *Ranunculus aquatilis*, okrzężnica bagienna *Hottonia palustris*, ponikło błotne *Eleocharis palustris*, żabieniec babka wodna *Alisma plantago-aquatica*, jeżogłówka gałęzista *Sparganium erectum*, palka wąskolistna *Typha angustifolia*

Wśród biotopów lądowych największe znaczenie dla kumaka mają miejsca do zimowania. Ich obecność lub brak jest często czynnikiem decydującym o losach danej populacji. Kumaki zimują w norach gryzoni, szczelinach, wśród kamieni, pod stertami liści, pod zwalonymi pniami drzew. Rzadko zagrzebują się w ziemi, ponieważ ich tylne kończyny nie są przystosowane do kopania. Często zimują gromadnie, także z osobnikami innych płazów. Duże znaczenie, szczególnie dla młodych osobników, ma bezpośrednie otoczenie zbiornika rozrodczego, w którym zdobywają pokarm. Szczególnie korzystne są dla nich wilgotne łąki, koszone lub wypasane ekstensywnie, ze zbiornikami niewielkich rozmiarów – kałuże, zagłębienia terenu okresowo wypełnione wodą. Na takim terenie mogą one bezpiecznie polować i szukać schronienia m.in. przed dorosłymi płazami różnych gatunków. Ważne są również korytarze ekologiczne np. liniowe zadrzewienia, pasy nieużytków, którymi kumaki mogą wędrować do miejsc zimowania. Powinny one mieć odpowiednie podłoże bogate w kryjówki (np. nory, kłody drzew), wilgotną roślinność zielną, aby umożliwić kumakom bezpieczne dotarcie do celu (Rybacki i Maciantowicz 2006).

Dorosłe osobniki kumaka w zbiornikach wodnych pojawiają się w kwietniu. Okres godowy tych kręgowców jest bardzo rozciągnięty w czasie i może trwać do końca lipca. Ostatnie jaja mogą zostać złożone nawet w połowie sierpnia. W dużej mierze zależy to od opadów atmosferycznych. Intensywne deszcze są dla nich sygnałem do rozpoczęcia lub wznowienia godów. Skrzek w formie luźnych pakietów przyklejany jest do pędów roślin wodnych kilka centymetrów pod powierzchnią wody. Kijanki kumaka nizinnego posiadają otwór oddechowy na brzusznej stronie ciała, po czym można je łatwo odróżnić od pozostałych kijanek krajowych płazów bezogonowych. Dodatkową cechą charakterystyczną larw kumaka jest duża przezroczystość powłok ciała, przez które widać narządy wewnętrzne. Świeżo przeobrażone osobniki gromadzą się przy brzegu zbiorników, gdzie intensywnie żerują w płytkiej wodzie. Dorosłe osobniki opuszczają zbiorniki pod koniec lata, młode zaś dopiero jesienią. Kumaki zimują na lądzie, w kryjówkach ziemnych, nie dalej niż 1000 m od wody.

Kumaki nizinne najłatwiej można zidentyfikować po głosach godowych wydawanych przez samce. W okresie godów są one aktywne zarówno w ciągu dnia, jak i w nocy. Pod koniec lata aktywność dzienna samców jest coraz słabsza. Ocena liczebności kumaków godujących w danym zbiorniku wymaga kilkukrotnego odwiedzenia zbiornika, ponieważ kumaki wykazują zwiększoną aktywność w godzinach popołudniowych i w nocy. Kontrole najlepiej jest przeprowadzać podczas ciepłej pogody, po opadach deszczu, gdyż wtedy kumaki godują najchętniej.

Płazy te, wykazując małą ruchliwość, w związku z czym zanik części stanowisk może w krótkim czasie doprowadzić do izolacji poszczególnych populacji lokalnych, a przez to do losowego zanikania poszczególnych stanowisk. Duże znaczenie dla kumaków ma również otoczenie zbiorników, w których uzupełniają bazę pokarmową oraz wędrują do miejsc zimowania.

Ochrona gatunku

Z uwagi na swoje wysokie wymagania ekologiczne i preferowanie stosunkowo nieprzekształconych przez człowieka zbiorników, występuje w akwenach, które wybiera do rozrodu wiele innych gatunków płazów. Ochrona tego gatunku na tworzonych dla niego obszarach Natura 200 powoduje więc wzmożoną ochronę także innych współwystępujących z nim gatunków płazów.

Wyniki przeprowadzonego monitoringu oraz stan wiedzy na temat ekologii gatunku wskazują na potrzebę wzmożenia ochrony biernej (zachowania dogodnych siedlisk w stanie niezmienionym i obejmowania ochroną nowych terenów) oraz ochrony czynnej – np. umiejętne pogłębianie zbiorników, które uległy eutrofizacji, zapobieganie zanieczyszczeniu zbiorników (np. przez nawozy sztuczne), zapobieganie melioracji (wysuszeniu), tworzenie nowych zbiorników i tworzenie dodatkowych miejsc zimowania. Ważne jest także odpowiednie planowanie przestrzenne, uwzględniające utrzymanie siedlisk kumaka nizinnego oraz innych gatunków płazów

Metody badań

Chcąc stwierdzić występowanie kumaka nizinnego na danym terenie można, w zależności od sezonu, zastosować następujące metody:

- obserwacje terenowe wczesnowiosennych migracji do zbiorników wodnych osobników dorosłych,
- nasłuchiwanie odgłosów godowych (wiosna, wczesne lato),
- aktywny odlów kijanek ze zbiorników wodnych przy użyciu czerpaka herpetologicznego (lato),
- penetrowanie brzegów zbiorników wodnych w poszukiwaniu młodych kumaków (późne lato, jesień).

Obecność na obszarze PLH280010 Budwity

Kumak nizinny na obszarze Natura 2000 Budwity nie był wcześniej odnotowywany (nie wykazany w aktualnym SDF). Wiąże się to prawdopodobnie ze stałym zanikiem oczek, które są ulubionym środowiskiem zajmowanym przez kumaki. W czasie badań terenowych wykonywanych w ramach weryfikacji SDF na potrzeby wykonania Projektu PZO stwierdzono 3 stanowiska, na których kumaki występują dość licznie ([załącznik nr ...MAPA](#)). Nie są to – zgodnie z literaturą stanowiska typowe dla gatunku –*Bombina bombina* obserwowano w rowach odwadniających wyrobisko w kopalni torfu ([patrz foto nr XXXXX](#)).

Obecność gatunku stwierdzono na podstawie odgłosów godowych samców oraz obserwacje osobników dorosłych wczesnym latem.

Zalecana ochrona: Uzupelnic ocenę populacji i siedliska. Do tego czasu nie wymaga szczególnych działań.

Fot. 1. Torfowisko wysokie 7110 w centralnej części rezerwatu Zielony Mechacz

Fot. 2. Zdegradowane torfowisko wysokie 7120 w południowo-wschodniej części wyrobiska

Fot.3. Eksploatacja torfu w północnej części obszaru

Fot. 4. Torfowisko przejściowe 7140 w rezerwacie Zielony Mechacz

Fot. 5. Kwaśna buczyna niżowa 9110, mały płat tego siedliska znajduje się w zachodniej części obszaru

Fot. 6. Grąd subatlantycki 9160 we wschodniej części obszaru

Fot.7. Sosnowy bór bagienny 91D0 zajmuje większość powierzchni rezerwatu

Fot. 8. Lęg jesionowo-olszowy 91E0 występuje na bardzo małych powierzchniach we wschodniej części obszaru

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Stan ochrony przedmiotów ochrony w obszarze został ustalony przez ocenę ekspercką wszystkich występujących w obszarze stanowisk metodą marszrutową. Ponadto na każdym ze stanowisk wykonano reprezentatywną liczbę zdjęć fitosocjologicznych, które zostały wykorzystane w ocenie parametrów i wskaźników dla każdego siedliska.

- w przypadku kumaka nizinnego oceniono ekspercko stan siedliska gatunku na jego znanych stanowiskach w obszarze

* - gwiazdką oznaczono w poniższej tabeli wskaźniki przyjmowane w Państwowym Monitoringu Środowiska jako wskaźniki kardynalne

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenuj wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (1)	7110	{e1a87170-6ee6-44e3-9854-157674710422}	Powierzchnia siedliska			U1	U1	Siedlisko w przeszłości było lekko przesuszone i zarastało sosną. Zamulenie rowu granicznego z kopalnią poprawiło jego stan. Mimo że jest on wciąż niezadowolający, to ulega poprawie.
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*		FV		
				Pokrycie i str. gat. torfowców*		FV		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Rodzime gat. ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Odpowiednie uwodnienie*		FV		
				Struktura powierzchni		FV		
				Pozyskanie torfu*		FV		
Melioracje odwadniające*		U1						

				Obecność krzewów i drzew*		U1		Wskazane są działania stabilizujące poziom uwilgotnienia w tym obszarze, z uwzględnieniem wyników prowadzonego monitoringu.
			Perspektywy ochrony			FV		

Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (2)	7110	{da7410b8-8aa1-4285-8f0e-cace5ea6e810}	Powierzchnia siedliska			U1	U1	Siedlisko w przeszłości było lekko przesuszone i zarastało sosną. Zamulenie rowu granicznego z kopalnią poprawiły jego stan. Mimo że jest on niezadowolający, to ulega poprawie. Wskazane są działania stabilizujące poziom uwilgotnienia w tym obszarze, z uwzględnieniem wyników prowadzonego monitoringu.
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*		FV		
				Pokrycie i str. gat. torfowców*		FV		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Rodzime gat. ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Odpowiednie uwodnienie*		FV		
				Struktura powierzchni		FV		
				Pozyskanie torfu*		FV		
				Melioracje odwadniające*		U1		
			Obecność krzewów i drzew*		U1			
Perspektywy ochrony			FV					

Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	7110	{f789a90e-49da-41e4-92fc-baae80420}	Powierzchnia siedliska			U1	U2	Negatywne oddziaływanie kopalni torfu poprzez drenaż wód
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*		U1		
				Pokrycie i str. gat. torfowców*		U1		

torfotwórczą (żywe) (3)		164}		Obce gatunki inwazyjne		FV		poprzez drenaż wód z tej powierzchni powoduje pogarszanie się stanu siedliska.
				Rodzime gat. ekspansywne roślin zielnych		U1		
				Odpowiednie uwodnienie*		U2		
				Struktura powierzchni		U1		
				Pozyskanie torfu*		FV		
				Melioracje odwadniające*		U1		
			Obecność krzewów i drzew*		U2			
Perspektywy ochrony		U1						
Torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	7120	{9eda7152-c254-4cdc-9e4c-bd5372bd1a99}	Powierzchnia siedliska			FV	U2	Mozaika płatów: powierzchnie poeksploatacyjne pozbawione roślinności, zarośla brzoźowe, powierzchnie ze zwartą roślinnością trawiastą (<i>Molinia caerulea</i>), zabagnione obniżenia z oznakami spontanicznej sukcesji roślinności torfowiskowej.
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		U2		
				Pokrycie i str. gat. torfowców		U2		
				Obce gatunki inwazyjne		U2		
				Rodzime gat. ekspansywne r. zielnych		U2		
				Odpowiednie uwodnienie		U1		
				Struktura powierzchni		U2		
				Pozyskanie torfu		U2		
				Owadnianie		U1		
			Obecność krzewów i drzew		U2			
Perspektywy ochrony		U1						
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria</i> -	7140	{3713b990-77f9-4892-97ee-552fd8da132d}	Powierzchnia siedliska			U1	U1	Zarośnięte jezioro na kopule ocalałej części torfowiska. Niekorzystnym czynnikiem są duże fluktuacje poziomu wody.
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		U1		
				Gatunki dominujące		U1		
				Pokrycie i str. gat. mchów		U1		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Rodzime gat. ekspansywne r. zielnych		FV		
Obecność krzewów i podrostu drzew		FV						

Caricetea) (1)				Stopień uwodnienia		FV		
				Struktura powierzchni		U1		
				Pozyskanie torfu		FV		
				Melioracje odwadniające		U1		
				Perspektywy ochrony		U1		

Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>) (2)	7140	{6f4d08e7-3722-4296-9999-d183baa66000}	Powierzchnia siedliska			U2	U2	Fazy regeneracyjne torfowiska przejściowego w potorfach. Z jednej strony brak jeszcze dobrze wykształconej struktury fitocenozy, a z drugiej negatywne oddziaływanie otoczenia (przesuszone płyty borów bagiennych).
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		U2		
				Gatunki dominujące		U2		
				Pokrycie i str. gat. mchów		U2		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Rodzime gat. ekspansywne r. zielnych		FV		
				Obecność krzewów i podrostu drzew		U1		
				Stopień uwodnienia		FV		
				Struktura powierzchni		U1		
				Pozyskanie torfu		FV		
			Melioracje odwadniające		U1			
Perspektywy ochrony		U1						

Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>) (3)	7140	{b727d6e1-b89d-4d0b-890f-e727917f0df5}	Powierzchnia siedliska			U2	U2	Fazy regeneracyjne torfowiska przejściowego w potorfach. Z jednej strony brak jeszcze dobrze wykształconej struktury fitocenozy, a z drugiej negatywne oddziaływanie otoczenia (przesuszone płyty borów bagiennych).
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		U2		
				Gatunki dominujące		U2		
				Pokrycie i str. gat. mchów		U2		
				Obce gatunki inwazyjne		FV		
				Rodzime gat. ekspansywne r. zielnych		FV		
				Obecność krzewów i podrostu drzew		U1		
				Stopień uwodnienia		FV		
				Struktura powierzchni		U1		
				Pozyskanie torfu		FV		
			Melioracje odwadniające		U1			
Perspektywy ochrony		U1						

Kwaśne buczyny	9110	{5631734d- aebe-42f7- 88dd- e5488dfc1b c4}	Powierzchnia siedliska			U1	U1	Przerzedzony starodrzew bukowy na niewielkim wzgórzu o małych zasobach martwego drewna.	
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*					FV
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*					FV
				Udział buka w drzewostanie*					FV
				Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie					FV
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie					FV
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście*					FV
				Martwe drewno (łącznie zasoby)*					U1
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości					U2
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)*					FV
				Naturalne odnowienie buka					FV
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności					U1
				Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie					U1
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny					FV
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna					FV
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)					U1
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska					XX
Perspektywy ochrony			U1						

Sosnowy bór bagienny (1)	91D0- 2	{b6a3f871- 4870-4584- 9c5e- 5711b2898 558}	Powierzchnia siedliska			U1	U2	Drzewostany sosnowe na silnie przesuszonych torfach. Bezpośrednie sąsiedztwo kopalni torfu negatywnie wpływa na stosunki wodne tego obszaru i jest głównym czynnikiem determinującym strukturę fitocenozy, która obecnie posiada cechy zbliżone do boru świeżego.
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*		U2		
				Gatunki dominujące		U2		
				Inwazyjne gatunki obce w runie*		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Uwodnienie*		U2		
				Wiek drzewostanu		U1		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie*		FV		
				Martwe drewno (grube)		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U2		
				Występowanie mchów torfowców*		U2		
				Występowanie charakterystycznych krzewinek		U2		
				Pionowa struktura roślinności		U2		
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		U2						
Perspektywy ochrony		U1						
Sosnowy bór bagienny (2)	91D0- 2	{aacfe34b- 6836-45fb- abda- c96eb32e2 9a1}	Powierzchnia siedliska			U1	U2	Bezpośrednie sąsiedztwo kopalni torfu negatywnie wpływa na stosunki wodne tego obszaru i jest głównym czynnikiem
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*		U2		
				Gatunki dominujące		U2		
				Inwazyjne gatunki obce w runie*		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		U2		

				Uwodnienie*		U2	czynnikami wpływającym na strukturę fitocenozy. W biochorze tej fitocenozy zaznacza się obecność rodzimych gatunków ekspansywnych (<i>Rubus pedemontanus</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Molinia coerulea</i>)
				Wiek drzewostanu		U1	
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie*		FV	
				Martwe drewno (grube)		FV	
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U2	
				Występowanie mchów torfowców*		U1	
				Występowanie charakterystycznych krzewinek		U2	
				Pionowa struktura roślinności		U2	
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV	
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV	
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		U2	
			Perspektywy ochrony			U1	

Sosnowy bór bagienny (3)	91D0-2	{c3ed62b9-e10a-4cec-a37d-d0a270dea481}	Powierzchnia siedliska			U1	U2	Drzewostany sosnowe na silnie przesuszonych torfach. Bezpośrednie sąsiedztwo kopalni torfu negatywnie wpływa na stosunki wodne tego obszaru i jest głównym czynnikiem determinującym strukturę fitocenozy, która obecnie	
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*					U2
				Gatunki dominujące					U2
				Inwazyjne gatunki obce w runie*					FV
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych					FV
				Uwodnienie*					U2
				Wiek drzewostanu					U1
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie*					FV
				Martwe drewno (grube)					U1
				Naturalne odnowienie drzewostanu					U2
Występowanie mchów torfowców*			U2						

				Występowanie charakterystycznych krzewinek		U2	posiada cechy zbliżone do boru świeżego.
				Pionowa struktura roślinności		U2	
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV	
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV	
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		U2	
			Perspektywy ochrony			U1	

Sosnowy bór bagienny (4)	91D0-2	{a6330ead-c07c-4080-bdc5-d92afcfe7b b2}	Powierzchnia siedliska			FV	U2	Starodrzewia sosnowe na silnie przesuszonych torfach. Na obrzeżach powierzchni bardzo silna mineralizacja torfu i tam ekspansja rodzimych roślin zielnych (<i>Molinia coerulea</i> , <i>Deschampsia flexuosa</i> , <i>Rubus pedemontanus</i>), krzewiastych (<i>Frangula alnus</i> , <i>Sorbus aucuparia</i>) oraz obecność w runie inwazyjnego gatunku obcego (<i>Impatiens parviflora</i>) oraz <i>Fagus sylvatica</i> w
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*		U2		
				Gatunki dominujące		U2		
				Inwazyjne gatunki obce w runie*		U1		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		U2		
				Uwodnienie*		U2		
				Wiek drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie*		FV		
				Martwe drewno (grube)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U2		
				Występowanie mchów torfowców*		U1		
				Występowanie charakterystycznych krzewinek		U1		
				Pionowa struktura roślinności		U2		
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV						

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		U2		drzewostanie. W części środkowej warunki wilgotnościowe są mniej niekorzystne, gdzie pojawiają się gatunki charakterystyczne dla boru bagiennego (<i>Ledum palustre</i>) oraz niewielkie płaty <i>Sphagnum sp.</i>
			Perspektywy ochrony			FV		

Sosnowy bór bagienny (5)	91D0-2	{5a87c4be-0da4-470f-95ec-cd683a2c2213}	Powierzchnia siedliska			FV	U1	Zbiorowisko posiadające cechy sosnowego boru bagiennego. Gatunki charakterystyczne dla tego zbiorowiska występują jednak z obniżoną ilościowością. Bardzo obficie występuje natomiast <i>Vaccinium myrtillus</i> . Torfowce obecne, lecz nie dominują w warstwie mszystej.
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*		U1		
				Gatunki dominujące		U1		
				Inwazyjne gatunki obce w runie*		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		U1		
				Uwodnienie*		U1		
				Wiek drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie*		FV		
				Martwe drewno (grube)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Występowanie mchów torfowców*		U1		
				Występowanie charakterystycznych krzewinek		U1		
				Pionowa struktura roślinności		U1		
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV						

				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		U1		
			Perspektywy ochrony			FV		

Sosnowy bór bagienny (6)	91D0-2	{495faf31-963a-4a74-91c4-a8c9dbedb4e1}	Powierzchnia siedliska			FV	FV	Typowo wykształcony sosnowy bór bagienny. Warunki wilgotnościowe optymalne. W runie licznie występuje <i>Rubus chamaemorus</i> .
			Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne*		FV		
				Gatunki dominujące		FV		
				Inwazyjne gatunki obce w runie*		FV		
				Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		FV		
				Uwodnienie*		FV		
				Wiek drzewostanu		FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie*		FV		
				Martwe drewno (grube)		FV		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Występowanie mchów torfowców*		FV		
				Występowanie charakterystycznych krzewinek		FV		
				Pionowa struktura roślinności		FV		
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
			Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		FV			
Perspektywy ochrony		FV						

Grąd subatlantycki (1)	9160	{f143186d-ba5e-4ad8-9ac2-3424ff78447d}	Powierzchnia siedliska		FV	U1	Stosunkowo dobrze zachowany płat grądu subatlantyckiego z charakterystyczną kombinacją gatunków runa. Zaznacza się jednak neofityzacja runa (<i>Impatiens parviflora</i>), udział liściastych gatunków wczesnosukcesyjnych (<i>Betula pendula</i>) oraz występuje niedobór martwego drewna.	
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*				FV
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*				U1
				Udział w drzewostanie gatunków liściastych (bez „wczesnosukcesyjnych”)*				U1
				Udział graba*				U1
				Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie				U1
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie				U1
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podszycie*				FV
				Martwe drewno (łącznie zasoby)*				U1
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości				U1
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)*				FV
				Naturalne odnowienie drzewostanu				U1
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności				U1
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie				U1
				Ekspansywne gatunki rodzime				FV
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna				FV
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżanie, wydeptanie, zaśmiecenie)				FV
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX						

			Perspektywy ochrony		FV		
Grąd subatlantycki (2)	9160	{4863b236-d3b2-4875-8025-9a04c9500960}	Powierzchnia siedliska		FV	U2	Przekształcone płaty grądu subatlantyckiego z dominacją <i>Quercus robur</i> w drzewostanie oraz licznym udziałem gatunków obcych ekologicznie w drzewostanie (<i>Picea abies</i> , <i>Betula pendula</i> , <i>Fagus sylvatica</i>). W runie dość licznie występuje <i>Rubus pedemontanus</i> . Silna neofityzacja runa (<i>Impatiens parviflora</i>). Niedobór martwego drewna.
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*	U1		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*	U2		
				Udział w drzewostanie gatunków liściastych (bez „wczesnosukcesyjnych”)*	U2		
				Udział graba*	U2		
				Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie	U2		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	U1		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podszycie*	FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)*	U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	U1		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)*	U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu	U1		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	U1		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime	U1		
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżanie, wydeptanie, zaśmiecenie)	FV		
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX						

			Perspektywy ochrony			U1		
Grąd subatlantycki (3)	9160	{114aee92-c6b9-40aa-be75-bacb271bd329}	Powierzchnia siedliska			U1	U2	Przekształcone płaty grądu subatlantyckiego z dominacją <i>Betula pendula</i> w drzewostanie Silna neofityzacja runa (<i>Impatiens parviflora</i>). Niedobór martwego drewna.
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		FV		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		U2		
				Udział w drzewostanie gatunków liściastych (bez „wczesnosukcesyjnych”)*		U1		
				Udział graba*		FV		
				Udział gatunków „wczesnosukcesyjnych” w drzewostanie		U2		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		U1		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podszycie*		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)*		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości		U2		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)*		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		U1		
				Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime		FV		
				Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżanie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX						

			Perspektywy ochrony			U2		
Nizowy lęg jesionowo-olszowy (1)	91E0-3	{563d1302-8401-4218-a283-2cfad0c6237a}	Powierzchnia siedliska			U2	U2	Plat lęgu jesionowo-olszowego w żlebie z okresowymi tylko spływami wód. W runie duży udział gatunków grądowych. Zamieranie jesionu. Neofityzacja (<i>Impatiens parviflora</i>), ekspansja <i>Rubus pedemontanus</i> .
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*		U2		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*		U1		
				Naturalność koryta rzecznego		U2		
				Rytm zalewów lub uwodnienie		U2		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście		FV		
				Martwe drewno (łącznie zasoby)*		U1		
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości		U1		
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)*		U1		
				Naturalne odnowienie drzewostanu		U1		
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		U1		
				Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie		U1		
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny		U2		
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV		
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)		FV		
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX						
Perspektywy ochrony								

Nizowy łęg jesionowo- olszowy (2)	91E0- 3	{9628ecfc- 097e-42fa- a836- cb54291bb 96c}	Powierzchnia siedliska			U2	U2	Płat łęgu jesionowo- olszowego w obniżeniu terenowym z okresowymi tylko spływami wód ze zboczy. Na dnie obniżenia astatyczny zbiornik wodny. W runie duży udział gatunków grądowych. Zamieranie jesionu.	
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa*					U2
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy*					U1
				Naturalność koryta rzecznego					U2
				Rytm zalewów lub uwodnienie					U2
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście					FV
				Martwe drewno (łącznie zasoby)*					FV
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości					FV
				Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)*					FV
				Naturalne odnowienie drzewostanu					U2
				Struktura pionowa i przestrzenna roślinności					U1
				Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie					FV
				Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny					FV
				Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna					FV
				Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)					FV
				Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska					XX
Perspektywy ochrony			U2						

Kumak nizinny	1188		Populacja	XX		XX	Stwierdzono obecność 3 stanowisk w 2012 r. – gatunek nie wymieniony wcześniej w SDF - wymaga weryfikacji danych
			Siedlisko				
			Perspektywy ochrony			XX	

4. Analiza zagrożeń

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
1.	7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (1)	{e1a87170-6ee6-44e3-9854- 157674710422}	Zarastanie sosną, niestabilne warunki wodne.	
2.	7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (2)	{da7410b8-8aa1-4285-8f0e- cace5ea6e810}	Zarastanie sosną, niestabilne warunki wodne.	
3.	7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	{f789a90e-49da-41e4-92fc- baae80420164}	Przesuszenie, zarastanie sosną i brzozą.	

	(żywe) (3)			
4.	7120 - Torfowiska wysokie zdegradowane lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	{9eda7152-c254-4cdc-9e4c- bd5372bd1a99}	Przesuszenie, inwazja gatunków obcych ekologicznie (głównie <i>Betula sp.</i> i <i>Molinia coerulea</i> oraz geograficznie (<i>Campylopus retroflexus</i>).	W przypadku braku działań – postępująca mineralizacja torfów i dalsza inwazja gatunków obcych ekologicznie i geograficznie
5.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio- Caricetea</i>) (1)	{3713b990-77f9-4892-97ee- 552fd8da132d}	Niestabilne warunki wodne.	
6.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio- Caricetea</i>) (2)	{6f4d08e7-3722-4296-9999- d183baa66000}	Niestabilne warunki wodne, zaznaczająca się sukcesją roślinności drzewiastej.	
7.	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	{b727d6e1-b89d-4d0b-890f- e727917f0df5}	Niestabilne warunki wodne, zaznaczająca się sukcesją roślinności drzewiastej.	

	(przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>) (3)			
8.	9110 – kwaśne buczyny	{5631734d-aebe-42f7-88dd-e5488dfc1bc4}	Mała powierzchnia fitocenozy narażona na fluktuacje i zjawiska losowe. Ekspansja <i>Impatiens parviflora</i> .	Gospodarka leśna – w przypadku prowadzenia niezgodnie ze specyfiką siedliska (zbyt intensywne pozyskanie, wprowadzanie gatunków drzew obcych ekologicznie, usuwanie martwych i zamierających drzew).
9.	91D0-2 – sosnowy bór bagienny (1)	{b6a3f871-4870-4584-9c5e-5711b2898558}	Silne przesuszenie, mineralizacja torfów, dominacja w runie gatunków obcych ekologicznie (głównie <i>Vaccinium myrtillus</i>) i florystyczne upodobnienie się fitocenozy do zbiorowiska boru świeżego.	
10.	91D0-2 - sosnowy bór bagienny (2)	{aacfe34b-6836-45fb-abda-c96eb32e29a1}	Silne przesuszenie, mineralizacja torfów, dominacja w runie gatunków obcych ekologicznie (głównie <i>Rubus pedemontanus</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Molinia coerulea</i>).	
11.	91D0-2 - sosnowy bór bagienny (3)	{c3ed62b9-e10a-4cec-a37d-d0a270dea481}	Silne przesuszenie, mineralizacja torfów, dominacja w runie gatunków obcych ekologicznie (głównie <i>Vaccinium myrtillus</i>) i florystyczne upodobnienie się fitocenozy do zbiorowiska boru świeżego.	
12.	91D0-2 - sosnowy bór bagienny (4)	{a6330ead-c07c-4080-bdc5-d92afcf7bb2}	Silne przesuszenie, mineralizacja torfów, dominacja w runie i drzewostanie gatunków obcych ekologicznie (głównie <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Molinia coerulea</i> , <i>Deschampsia flexuosa</i> , <i>Fagus sylvatica</i>) i florystyczne upodobnienie się fitocenozy	

			do zbiorowiska boru świeżego.	
13.	91D0-2 - sosnowy bór bagienny (5)	{5a87c4be-0da4-470f-95ec- cd683a2c2213}	Niestabilne warunki wilgotnościowe. Nie w pełni wykształcona charakterystyczna struktura fitocenozy.	
14.	91D0-2 - sosnowy bór bagienny (6)	{495faf31-963a-4a74-91c4- a8c9dbedb4e1}	Nie stwierdzono.	Nie stwierdzono.
15.	9160 – grąd subatlantycki (1)	{f143186d-ba5e-4ad8-9ac2- 3424ff78447d}	Ekspansja niecierpka drobnokwiatowego.	Gospodarka leśna – w przypadku prowadzenia niezgodnie ze specyfiką grądów (wprowadzanie gatunków drzew obcych ekologicznie, usuwanie martwych i zamierających drzew).
16.	9160 - grąd subatlantycki (2)	{4863b236-d3b2-4875-8025- 9a04c9500960}	Ekspansja niecierpka drobnokwiatowego. Duży udział w drzewostanie gatunków drzew obcych ekologicznie (głównie świerk i brzoza).	Gospodarka leśna – w przypadku prowadzenia niezgodnie ze specyfiką grądów (wprowadzanie gatunków drzew obcych ekologicznie, usuwanie martwych i zamierających drzew).
17.	9160 - grąd subatlantycki (3)	{114aee92-c6b9-40aa-be75- bacb271bd329}	Ekspansja niecierpka drobnokwiatowego.	Gospodarka leśna – w przypadku prowadzenia niezgodnie ze specyfiką grądów (wprowadzanie gatunków drzew obcych ekologicznie, usuwanie martwych i zamierających drzew).
18.	91E0-3 – Nizowy łęg jesionowo- olszowy (1)	{563d1302-8401-4218-a283- 2cfad0c6237a}	Zamieranie jesionu i nietypowe dla tego siedliska warunki fizjograficzne (brak możliwości przeciwdziałania).	
19.	91E0-3 - Nizowy łęg	{9628ecfc-097e-42fa-a836- cb54291bb96c}	Zamieranie jesionu i nietypowe dla tego siedliska warunki fizjograficzne (brak	

	jesionowo- olszowy (2)		możliwości przeciwdziałania).	
20.	1188 – Kumak nizinny	{a6c23b0c-380b-447b-a24c-553919d4fec7} {bbce6845-02c2-4fad-9374-b04a73b7b7e3} {1df48450-2887-46ba-a759-43651849072b}	Występuje na terenie czynnej eksploatowanej kopalni tortu.	Zasypanie rowów odwadniających w których stwierdzono osobniki.

5. Cele działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
7110 – torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	{e1a87170-6ee6-44e3-9854-157674710422} {da7410b8-8aa1-4285-8f0e-cace5ea6e810}	U1	Stabilizacja poziomu wody na torfowisku w celu powstrzymania sukcesji sosny a następnie stopniowej regresji tego gatunku.	Osiągnięcie zamierzonego celu możliwe w okresie obowiązywania planu, pod warunkiem wykonania działań ochronnych w postaci zastawek na rowach odwadniających.
7110 – torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	{f789a90e-49da-41e4-92fc-baae80420164}	U1	Poprawa warunków wilgotnościowych i świetlnych oraz zatrzymanie procesów degradacji torfowiska.	Osiągnięcie zamierzonego celu możliwe do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu, pod warunkiem wykonania działań ochronnych w postaci ograniczenia sukcesji roślinności drzewiastej.
7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	{3713b990-77f9-4892-97ee-552fd8da132d}	U1	Stabilizacja poziomu wody na torfowisku w celu zainicjowania procesów prowadzących do poprawy struktury i funkcji siedliska.	Osiągnięcie celu w okresie planu wydaje się nie zagrożone, pod warunkiem wykonania działań ochronnych w postaci zastawek na rowach odwadniających.

7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	{6f4d08e7-3722-4296-9999-d183baa66000} {b727d6e1-b89d-4d0b-890f-e727917f0df5}	U2	Stabilizacja poziomu wody na torfowisku w celu zainicjowania procesów prowadzących do poprawy struktury i funkcji siedliska oraz powstrzymania sukcesji roślinności drzewiastej.	Osiągnięcie celu w okresie planu wydaje się nie zagrożone, pod warunkiem wykonania działań ochronnych w postaci zastawek na rowach odwadniających.
9110 – kwaśne buczyny	{5631734d-aebe-42f7-88dd-e5488dfc1bc4}	U1	Zachowanie fragmentu kwaśnej buczyny ze starodrzewiem bukowym. Zwiększenie ilości martwego drewna.	Osiągnięcie stanu FV w okresie planu jest możliwe po warunkiem zaniechania wszelkich prac gospodarczych w tym usuwania martwego drewna (kluczowy parametr do osiągnięcia stanu FV).
9160 – grąd subatlantycki	{f143186d-ba5e-4ad8-9ac2-3424ff78447d}	U1	Zwiększenie stopnia naturalności siedliska przyrodniczego.	Osiągnięcie stanu FV w okresie planu jest możliwe pod warunkiem wdrożenia działań ochronnych z pkt 6.
9160 – grąd subatlantycki	{114aee92-c6b9-40aa-be75-bacb271bd329} {4863b236-d3b2-4875-8025-9a04c9500960}	U2	Zwiększenie stopnia naturalności siedliska przyrodniczego.	Osiągnięcie stanu U1 w okresie planu jest możliwe pod warunkiem wdrożenia działań ochronnych z pkt 6. Osiągnięcie stanu FV wymagać będzie dłuższego czasu (zestarzenie się drzewostanów, akumulacja martwego drewna).
91D0 – bory i lasy bagienne	{495faf31-963a-4a74-91c4-a8c9dbedb4e1}	FV	Zachowanie obecnego stanu struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.	Brak zagrożeń dla utrzymania stanu FV
91D0 – bory i lasy bagienne	{5a87c4be-0da4-470f-95ec-cd683a2c2213}	U1	Zwiększenie stopnia naturalności siedliska przyrodniczego. Odtworzenie właściwego uwodnienia.	Osiągnięcie stanu FV możliwe w okresie obowiązywania planu, pod warunkiem wykonania działań ochronnych w postaci zastawek na rowach odwadniających.
91D0 – bory i lasy bagienne	{a6330ead-c07c-4080-bdc5-d92afcf7bb2}	U2	Zwiększenie stopnia naturalności siedliska przyrodniczego poprzez	Osiągnięcie stanu U1 możliwe w okresie obowiązywania planu,

			odtworzenie właściwego uwodnienia.	pod warunkiem wykonania działań ochronnych w postaci zastawek na rowach odwadniających. Osiągnięcie stanu FV wymagać będzie dłuższego czasu (stopniowy wzrost poziomu kwasowości i oligotrofii gleb oraz wycofywanie się gatunków obcych ekologicznie i stopniowa regeneracja roślinności typowej dla tego siedliska roślinności).
91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	{563d1302-8401-4218-a283-2cfad0c6237a} {9628ecfc-097e-42fa-a836-cb54291bb96c}	U2	Poprawa stanu naturalności siedliska.	Nie jest możliwa istotna poprawa stanu struktury i funkcji tego siedliska (zamieranie jesionu i brak odpowiednich uwarunkowań abiotycznych).
1188 – Kurnik nizinny	{9eda7152-c254-4cdc-9e4c-bd5372bd1a99}	XX		Stan populacji wymaga pogłębionego rozpoznania.

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie

7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)		Działania związane z ochroną czynną					
	A 1	Usuwanie roślinności drzewiastej	Należy usunąć 100% gatunków liściastych poprzez obrączkowanie starszych drzew oraz wyrwanie siewek i podrostów oraz 70% gatunków iglastych poprzez wycinkę przeprowadzoną w okresie zimowym przy zalegającej pokrywie śnieżnej. Ścięte drzewa należy usunąć poza teren torfowiska. Po 5 latach zabieg należy uzupełnić do osiągnięcia wskazanego celu.	{f789a90e-49da-41e4-92fc-baae80420164}	2014-2015 oraz 2020-2021	15	RDOŚ Olsztyn Nadleśnictwo Dobrocin
		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					

	B 1	Ochrona bierna	Utrzymanie bez ingerencji	{e1a87170-6ee6-44e3-9854-157674710422} {da7410b8-8aa1-4285-8f0e-cace5ea6e810}	Cały okres planu	0	RDOŚ Olsztyn Nadleśnictwo Dobrocin
		Monitoring realizacji działań ochronnych					
	C 1	Monitoring poziomu wody	Montaż piezometrów i zainstalowanie diverów mierzących poziom wody w torfowisku. Odczytywanie i analiza danych	Lokalizacja piezometrów przedstawiona na mapie	2013-2022	30 (koszty łączne, wyniki monitoringu będą miały zastosowanie do innych siedlisk przyrodniczych)	RDOŚ w Olsztynie
	C 2	Monitoring stanu siedliska przyrodniczego	Monitoring wg metodyki GIOŚ, opublikowanej na http://www.gios.gov.pl/	{e1a87170-6ee6-44e3-9854-157674710422} {da7410b8-8aa1-4285-8f0e-cace5ea6e810} {f789a90e-49da-41e4-92fc-baae80420164}	2013, 2015, 2017, 2019, 2021	2,5	RDOŚ w Olsztynie

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
	B 1	Ochrona bierna	Utrzymanie bez ingerencji	{3713b990-77f9-4892-97ee-552fd8da132d} {6f4d08e7-3722-4296-9999-d183baa66000} {b727d6e1-b89d-4d0b-890f-e727917f0df5}	Cały okres planu	0	RDOŚ Olsztyn Nadleśnictwo Dobrocin
	Monitoring realizacji działań ochronnych						
	C 1	Monitoring poziomu wody	Montaż piezometrów i zainstalowanie diverów mierzących poziom wody w torfowisku. Odczytywanie i analiza danych	Lokalizacja piezometrów przedstawiona na mapie	2013-2022	Koszty wskazano przy siedlisku 7110	RDOŚ w Olsztynie
C 2	Monitoring stanu siedliska przyrodniczego	Monitoring wg metodyki GIOŚ, opublikowanej na http://www.gios.gov.pl/	{6f4d08e7-3722-4296-9999-d183baa66000} {b727d6e1-b89d-4d0b-890f-e727917f0df5} {5631734d-aebe-42f7-88dd-e5488dfc1bc4}	2013, 2015, 2017, 2019, 2021	1,5	RDOŚ w Olsztynie	

9110 – kwaśne buczyny	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
	B 3	Poszerzenie sieci powierzchni sieci referencyjnych w lasach obszaru	Wyznaczenie jako powierzchnia referencyjna i pozostawienie jej bez użytkowania gospodarczego	{5631734d-aebe-42f7-88dd-e5488dfc1bc4}	Wyznaczenie – 2013 r. Pozostawienie – cały okres planu	0	Nadleśnictwo Dobrocin
9160 – grąd subatlantycki	B 2	Gospodarka leśna	<p>Prowadzenie gospodarki leśnej uwzględniającej specyfikę grądów, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie wprowadzanie gatunków obcych geograficznie ani ekologicznie, - stopniowa przebudowa drzewostanów do składu docelowego Db, Lp, Gb, Kl, - w miarę możliwości odnawianie odnowieniem naturalnym przy użyciu rębni częściowych lub stopniowych, - pozostawianie, w każdym użytkowanym rębniach wydzieleniu co najmniej 10% powierzchni drzewostanu, w formie grup i kęp, - pozostawianie posuszu jałowego i wszystkich drzew dziuplastych. - wokół drobnych zabagnień pozostawianie pasa buforowego o szerokości 20 m od zabagnienia, 	<p>{f143186d-ba5e-4ad8-9ac2-3424ff78447d}</p> <p>{4863b236-d3b2-4875-8025-9a04c9500960}</p> <p>{114aee92-c6b9-40aa-be75-bacb271bd329}</p>	Cały okres planu	0	Nadleśnictwo Dobrocin
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						

	C 2	Monitoring stanu siedliska przyrodniczego	Monitoring wg metodyki GIOŚ, opublikowanej na http://www.gios.gov.pl/	{f143186d-ba5e-4ad8-9ac2-3424ff78447d} {4863b236-d3b2-4875-8025-9a04c9500960} {114aee92-c6b9-40aa-be75-bacb271bd329}	2013, 2020	10	RDOŚ w Olsztynie
91D0 Bory i lasy bagienne	Działania związane z ochroną czynną						
	A 2	Działania retencyjne	Spowolnienie odpływu wód z obszaru złoża torfowego i zwiększenie retencji poprzez wykonanie 18 zastawek dębowych, 2 progów z bystrotokami oraz 2 ścianki szczelne na istniejących rowach melioracyjnych.	Lokalizacja obiektów została przedstawiona na mapie	2013	Wg wyników przeprowadzonego przetargu	PTOP wg zatwierdzonego „Projektu budowlanego na wykonanie urządzeń małej retencji w rez. przyrody Zielony Mechacz”
	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
	B 1	Ochrona bierna	Z wyjątkiem działań retencyjnych utrzymanie bez ingerencji	{495faf31-963a-4a74-91c4-a8c9dbedb4e1} {5a87c4be-0da4-470f-95ec-cd683a2c2213} {a6330ead-c07c-4080-bdc5-d92afcf7bb2}	Cały okres planu	0	RDOŚ Olsztyn Nadleśnictwo Dobrocin

		Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych					
	C 1	Monitoring poziomu wody	Montaż piezometrów i zainstalowanie diverów mierzących poziom wody w torfowisku. Odczytywanie i analiza danych	Lokalizacja piezometrów przedstawiona na mapie	2013-2022	Koszty wskazano przy siedlisku 7110	RDOŚ w Olsztynie
	C 3	Monitoring stanu siedliska przyrodniczego	Monitoring wg metodyki GIOŚ, opublikowanej na http://www.gios.gov.pl/	{495faf31-963a-4a74-91c4-a8c9dbedb4e1} {5a87c4be-0da4-470f-95ec-cd683a2c2213} {a6330ead-c07c-4080-bdc5-d92afcf7bb2}	2013, 2020	10	RDOŚ w Olsztynie
91E0-1 Łęg jesionowo - olszowy		Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	B 3	Poszerzenie sieci powierzchni sieci referencyjnych w lasach obszaru	Wyznaczenie jako powierzchni referencyjnych i pozostawienie ich bez użytkowania gospodarczego	{563d1302-8401-4218-a283-2cfad0c6237a} {9628ecfc-097e-42fa-a836-cb54291bb96c}	Wyznaczenie – 2013 r. Pozostawienie – cały okres planu	0	Nadleśnictwo Dobrocin
1188 – Kumak nizinny		Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony					
	D 1	Pogłębienie rozpoznania stanu populacji	Badania ilościowe	{9eda7152-c254-4cdc-9e4c-bd5372bd1a99}	2013, 2020	2	RDOŚ w Olsztynie

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
Poprawa struktury i funkcji torfowiska wysokiego (7110) poprzez stabilizację lub zwiększenie wilgotności podłoża oraz ograniczenie sukcesji roślinności drzewiastej.	Powierzchnia siedliska		Mapowanie w terenie za pomocą urządzenia GPS	2013, 2015, 2017, 2019, 2021	{e1a87170-6ee6-44e3-9854-157674710422}	RDOŚ w Olsztynie	12,5 (uwzględniono 1/3 kosztów montażu piezometrów i diverów całym obszarze)
	Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	Ekspertycka ocena terenowa				
		Pokrycie i str. gat. torfowców	Ekspertycka ocena terenowa				
		Obce gatunki inwazyjne	Ekspertycka ocena terenowa				
		Rodzime gat. ekspansywne r. zielnych	Ekspertycka ocena terenowa				
		Struktura powierzchni	Ekspertycka ocena terenowa				
		Obecność krzewów i drzew	Ekspertycka ocena terenowa				
		Odpowiednie uwodnienie	Ciągła rejestracja za pomocą diverów	Rejestracja ciągła			
Poprawa struktury i funkcji siedliska 7140 poprzez stabilizację warunków wodnych.	Powierzchnia siedliska		Mapowanie w terenie za pomocą urządzenia GPS	2013, 2015, 2017, 2019, 2021	{3713b990-77f9-4892-97ee-552fd8da132d}	RDOŚ w Olsztynie	11,5 (uwzględniono 1/3 kosztów montażu piezometrów i diverów całym obszarze)
	Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	Ekspertycka ocena terenowa				
		Gatunki dominujące	Ekspertycka ocena terenowa				
		Pokrycie i str. gat. mchów	Ekspertycka ocena terenowa				
		Obce gatunki inwazyjne	Ekspertycka ocena terenowa				
		Rodzime gat. ekspansywne r. zielnych	Ekspertycka ocena terenowa				
		Obecność krzewów i podrostu drzew	Ekspertycka ocena terenowa				
		Struktura powierzchni	Ekspertycka ocena terenowa				
Stopień uwodnienia	Ciągła rejestracja za pomocą diverów	Rejestracja ciągła					

Zwiększenie naturalności płatów grądu subatlantyckiego (9160) poprzez przebudowę struktury drzewostanów i zwiększenie zasobów martwego drewna.	Powierzchnia siedliska		Ekspertycka ocena terenowa	2013, 2020	{f143186d-ba5e-4ad8-9ac2-3424ff78447d} {4863b236-d3b2-4875-8025-9a04c9500960} {114aee92-c6b9-40aa-be75-bacb271bd329}	RDOŚ w Olsztynie	10	
	Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa						Ekspertycka ocena terenowa
		Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy						Ekspertycka ocena terenowa
		Udział dębu w drzewostanie						Ekspertycka ocena terenowa
		Udział sosny w drzewostanie						Ekspertycka ocena terenowa
		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie i podroście						Ekspertycka ocena terenowa
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście						Ekspertycka ocena terenowa
		Martwe drewno (łącznie zasoby)						Ekspertycka ocena terenowa
		Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości						Ekspertycka ocena terenowa
		Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)						Ekspertycka ocena terenowa
		Naturalne odnowienie dębu						Ekspertycka ocena terenowa
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności						Ekspertycka ocena terenowa
		Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie						Ekspertycka ocena terenowa
		Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny						Ekspertycka ocena terenowa
		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna						Ekspertycka ocena terenowa

		Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	Ekspercka ocena terenowa					
		Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	Ekspercka ocena terenowa					
		Pomiar ilości martwego drewna w płatach siedliska	Ekspercka ocena terenowa					
Zachowanie naturalnych płatów boru bagiennego (91D0-2) oraz odtworzenie siedlisk zdegradowanych poprzez stabilizację i poprawę warunków wilgotnościowych.	Powierzchnia siedliska		Mapowanie w terenie za pomocą urządzenia GPS	2013, 2020	{495faf31-963a-4a74-91c4-a8c9dbedb4e1}	RDOŚ w Olsztynie	20 (uwzględniono 1/3 kosztów montażu piezometrów i dwerów całym obszarze)	
	Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	Ekspercka ocena terenowa					{5a87c4be-0da4-470f-95ec-cd683a2c2213}
		Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	Ekspercka ocena terenowa					{a6330ead-c07c-4080-bdc5-d92afcfe7bb2}
		Występowanie mchów torfowców	Ekspercka ocena terenowa					
		Występowanie charakterystycznych krzewinek	Ekspercka ocena terenowa					
		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie i podroście	Ekspercka ocena terenowa					
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście	Ekspercka ocena terenowa					
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Ekspercka ocena terenowa					
		Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >30 cm grubości	Ekspercka ocena terenowa					
		Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Ekspercka ocena terenowa					
		Naturalne odnowienie	Ekspercka ocena terenowa					
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Ekspercka ocena terenowa					

		Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Ekspercka ocena terenowa				
		Ekspansywne gatunki rodzime (□ pofizy) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny	Ekspercka ocena terenowa				
		Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	Ekspercka ocena terenowa				
		Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	Ekspercka ocena terenowa				
		Uwodnienie	Ciągła rejestracja za pomocą diverów	Rejestracja ciągła			
1188 – Kumak nizinny	Populacja	Po ustaleniu standardowego krajowego zestawu wskaźników	Ekspercka ocena terenowa	2013, 2020	{9eda7152-c254-4cdc-9e4c-bd5372bd1a99}	RDOŚ w Olsztynie	2
	Siedlisko	Po ustaleniu standardowego krajowego zestawu wskaźników	Ekspercka ocena terenowa				

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Jeżeli w trakcie opracowywania planu zidentyfikowane zostaną wskazania do obowiązujących opracowań planistycznych to należy je umieścić w poniższym zestawieniu.

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
<i>Dane z tab. w pkt 2.5</i>	<i>Wskazania powinny wynikać z analizy zapisów z tab. z pkt: 2.5, 4 oraz 5.</i>

po konsultacjach społecznych

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

W tej części dokumentacji Planu należy uzasadnić potrzebę sporządzenia planu ochrony (dla części lub całości obszaru) i konkretnie wymienić powody takiego wskazania odnosząc je do konkretnych części obszaru, konkretnych przedmiotów ochrony lub okoliczności, które przemawiają za unormowaniem zagadnień wchodzących w zakres planu ochrony, a nie mieszczących się w zakresie Planu (pkt 5). Należy określić termin, do którego należy opracować plan ochrony.

po konsultacjach społecznych

10. Przesłanki do zmian SDF i granic obszaru

W tej części należy załączyć plik projektu oraz shp projektowanych zmian granic obszaru.

W odniesieniu do SDF (załączyć do dokumentacji propozycję zmienionego SDF wg. Instrukcji wypełniania SDF przekazanej przez Zamawiającego).

L.p	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1	7110 – 5,00%, BBCC	7110 – 1,93%, BBCB	Weryfikacja powierzchni w wyniku kartowania w terenie w 2012 r.
2	7120 – 50,00%, CCBC	7120 – 25,65%, CCCC	Weryfikacja powierzchni w wyniku kartowania w terenie.
3	7150 – Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i> , 1,00 %, BBCB	Usunięcie zapisu	Weryfikacja powierzchni w wyniku kartowania w terenie w 2012 r. (w terenie nie stwierdzono tego siedliska przyrodniczego). Siedlisko to zostało prawdopodobnie podane w wyniku niewłaściwego zdiagnozowania (na omawianym obszarze brak jest potencjalnych możliwości wykształcenia się tego siedliska przyrodniczego).
4	91D0 – 30,00%, CBCB	91D0-2 – 18,06%, CCCC	Weryfikacja powierzchni w wyniku kartowania w terenie w 2012 r.
5	Brak wpisu	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska – 0,13%, D	Weryfikacja powierzchni w wyniku kartowania w terenie i analizy wykonanego materiału fitosocjologicznego w 2012 r.
6	Brak wpisu	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe – 0,08%	Weryfikacja powierzchni w wyniku kartowania w terenie i analizy wykonanego materiału fitosocjologicznego w 2012 r.
7	Brak wpisu	9110 Kwaśne buczyny – 0,29%, D	Weryfikacja powierzchni w wyniku kartowania w terenie i analizy wykonanego materiału fitosocjologicznego w 2012 r.
8	Brak wpisu	9160 Grąd subatlantycki – 3,20%, CCCC	Weryfikacja powierzchni w wyniku kartowania w terenie i analizy wykonanego materiału fitosocjologicznego w 2012 r.
9	Brak wpisu	1188 Kumak nizinny, Populacja osiadła - tak	Stanowisko stwierdzono w wyniku prac terenowych w 2012 r.

W odniesieniu do granic obszaru (załączyć plik PDF oraz wektorową warstwę informacyjną GIS zawierające zmienione granice obszaru)

L.p.	Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
	<i>Plik PDF mapy i wektorowa warstwa informacyjna GIS</i>	<i>Uzasadnienie merytoryczne dla wprowadzonych zmian</i>

po konsultacjach społecznych

11. Zestawienie uwag i wniosków

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	Moduł A		
	Moduł B		
	Moduł C		

po konsultacjach społecznych

12. Literatura

Zestawienie publikacji wykorzystanych do opracowania planu wg. wzoru:

<Nazwisko i pierwsza litera imienia>. <rok>. <Tytuł>. <Wydawnictwo> <numer_zeszytu*>: <strona*>; <miasto>

* - dotyczy magazynów, zeszytów naukowych. W przypadku <strony_artykułu> wpisać strony gdzie znajdują przywoływane, cytowane informacje

Np.:

Kuźniak S., Dombrowski A., Goławski A., Tryjanowski P. 1997. Stan i zagrożenia polskiej populacji ortolana *Emberiza hortulana* na tle sytuacji gatunku w Europie. *Notatki ornitologiczne* 38: 141-150.

Walasz K., Mielczarek K. 1992. *Atlas ptaków lęgowych Małopolski 195-1991*. Biologica Silesiae: 55-65; Wrocław.

13. Minimalne wymagania techniczne przekazywanych materiałów przestrzennych

1. Wyniki inwentaryzacji przyrodniczych, a także wszelkie inne dane o charakterze przestrzennym, będące wynikiem prac nad Planem Zadań Ochrony dla obszaru Natura 2000 wykonawca przekazuje w formie cyfrowych warstw wektorowych używanych w systemach informacji przestrzennej (GIS) oraz cyfrowych map tematycznych.
2. Warstwy wektorowe mają spełniać wymagania:
  - a. Sporządzone zgodnie ze „Standardem Danych GIS w ochronie przyrody” z uwzględnieniem dokumentu pn. „Adaptacja Standardu Danych GIS w ochronie przyrody na potrzeby gromadzenia danych przestrzennych dla projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” w roku 2011” – dostępny u zamawiającego
  - b. Układ współrzędnych "PUWG 1992" (EPSG: 2180)
  - c. Format pliku w którym wykonawca przekaże zleceniodawcy dane to obligatoryjnie ESRI shapefile (*.shp), ewentualnie dodatkowo formaty danych na których pracuje dany RDOŚ.
3. Informacje przestrzenne mają posiadać tzw. metadane zgodne z dyrektywą INSPIRE <http://www.inspire-geoportal.eu/InspireEditor/>. Do metadanych należą informacje m.in. o źródle danych, aktualności, właścicielu, organie referencyjnym itp.

4. Cyfrowe mapy tematyczne przedstawiające wyniki inwentaryzacji powinny być sporządzone w oparciu o mapy państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Podkład rastrowy ma spełniać wymagania:
  - a. Skala 1:10 000
  - b. Kolor (RGB 24bit)
  - c. Skalibrowany do układu współrzędnych PUWG 1992 i zapisany w pliku TIFF niosącym informacje o georeferencji, tzw. GeoTIFF
5. Wydruki cyfrowych map tematycznych mają spełniać wymagania:
  - a. Format co najmniej A3
  - b. Opatrzony znakami graficznymi i logotypami zgodnie z wymaganiami POIŚ
  - c. Rozdzielczość wydruku nie mniejsza niż 300dpi
6. Skany map, o których mowa między innymi w punkcie 2.5. należy wykonać w rozdzielczości nie niższej niż 300 dpi.

14. Instrukcja wypełniania Standardowego Formularza Danych GDOŚ 2010

Zgodnie z instrukcją wypełniania SDF wersja 2010.1 z maja 2010 roku przekazaną przez Zamawiającego (http://www.gdos.gov.pl/files/n2000/Instrukcja-wypelniania_SDF_final.pdf).

15. Spis treści

Dla dokumentów w formacie PDF, w których tworzony będzie spis treści zaleca się wykonanie tzw. aktywnego spisu treści - odnośników do poszczególnych sekcji dokumentów pozwalające na przyspieszenie i optymalizację pracy na obszernych dokumentach. Aktywny spis treści można wykonać w popularnych edytorach tekstu, takich jak Microsoft Word 2007 czy edytor tekstu Writer darmowego pakietu oprogramowanie biurowego OpenOffice.